ચાલો પ્રતિક્રમણ કરીએ

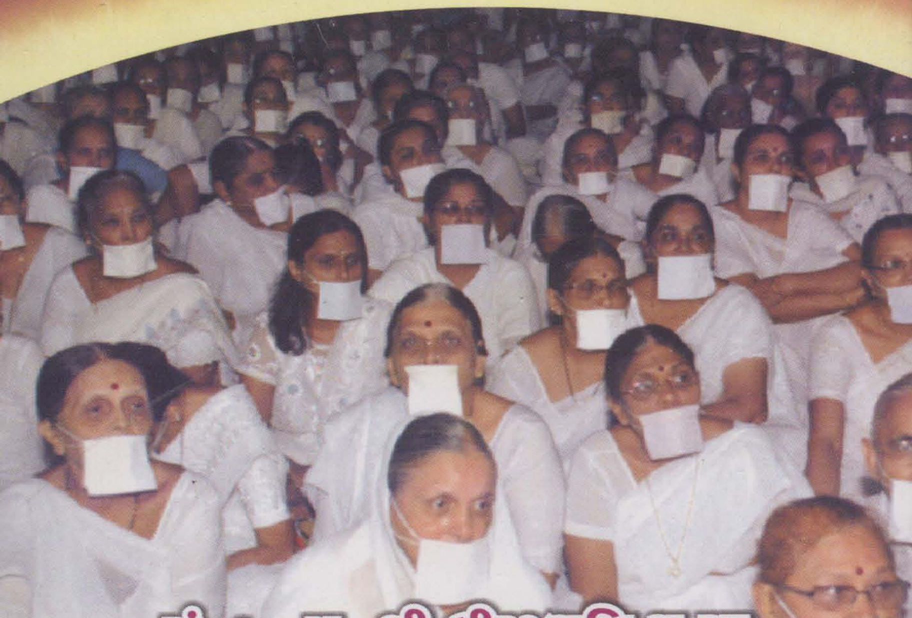

સં. : - પૂ. શ્રી ધીરજમુનિ મ.સા.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ચાલો પ્રતિક્રમણ કરીએ...

જિજ્ઞાસુનો પ્રશ્ન - સંસારમાં મોહ-માયાની જાળમાં ફસાયેલા અમે... અમારા માટે મોક્ષ જવાનો કોઈ ચાન્સ ખરો ?

ગુરુદેવનો ઉત્તર - શ્રમણ ભગવાન મહાવીર સ્વામીએ શ્રી જ્ઞાતાધર્મકથા સૂત્રમાં તીર્થંકર નામ ગોત્ર કર્મ બાંધવાના ૨૦ બોલ બતાવેલ છે. તેમાં ૧૧માં બોલમાં ઉભયકાળ ભાવપૂર્વક પ્રતિક્રમણ કરતાં રહેવાથી જિનનામકર્મ બંધાય છે. જેનાથી તેનો વહેલો મોક્ષ થઈ શકે છે.

તેમાંયે સંસારમાં રહેતાં પાપની ક્રિયા કરવી પડે છે. અજ્ઞાની જીવ હોંશથી કરે અને સમજુ - જાણકાર સમ્યગ્દૃષ્ટિ જીવ ઉદાસીનતાથી કરે પણ આ પાપને ધોવાનો રસ્તો છે 'પ્રતિક્રમણ.'

ઉભયકાળ (દેવસિય-રાઈય) પ્રતિક્રમણ કરવાથી જીવ ભાવિનો ભગવાન બને છે. શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રમાં પણ બતાવેલ છે કે, પ્રતિક્રમણ કરવાથી લાગેલાં દોષોની શુદ્ધિ થાય છે. પરસ્થાનમાં ગયેલાં આત્માને સ્વસ્થાનમાં સ્થિર બનાવે તે અમૃત ક્રિયાનું નામ છે "પ્રતિક્રમણ".

જૈનધર્મનાં બત્રીસ આગમમાં ૩૨મું શાસ્ત્ર "**આવશ્યક સૂત્ર**" છે. જેનું બીજું નામ છે "પ્રતિક્રમણ".

આપના કરકમલમાં પ્રસ્તુત છે ગોંડલ સંપ્રદાયના બા.બ્ર. પૂ.ગુરુદેવ **શ્રી ધીરજમુનિ મહારાજ સાહેબ** સંપાદિત મોટા અક્ષરોવાળું - આંખે ઉડીને વળગે તેવા સુઘડ, સુવાચ્ય, સુંદર અક્ષરો તથા દિમાગમાં સીધા કોતરાઈ જાય તેવું વિધિ સહિત "સામાયિક-પ્રતિક્રમણ સૂત્ર"

આજ સુધી પ્રતિક્રમણ કંઠસ્થ ન કર્યું હોય તો યે નિરાશ ન થતાં... **"GAME IS NOT LOST STILL THERE IS ONE"** બસ... આ પુસ્તક લઈને બેસી જાઓ. માત્ર પાઠ બોલતાં જાઓ અને પ્રતિક્રમણ થઈ જશે.

- પી. એમ. ફાઉન્ડેશન

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

॥ નમો નાણસ્સ ॥

॥ ભાવાસ્સથં વંદે ॥

ચાલો પ્રતિક્રમણ કરીએ

મૂળપાઠ અને વિધિ સહિત

અનુગ્રહ પ્રદાતા :- ગોંડલ સંપ્રદાયના

પૂ. ગુરુદેવ શ્રી ધીરજમુનિ મ. સા.

શ્રી પી. એમ. ફાઉન્ડેશન

- **શ્રી ઈન્દ્રપ્રસ્થનગર સ્થાનકવાસી જૈન સંઘ** - રાજકોટ (ફોન : ૨૨૨૭૪૭૨)
  ૯, ઈન્દ્રપ્રસ્થનગર, હેમુગઢવી હોલ પાછળ, રાજકોટ - ૩૬૦ ૦૦૧.
- **શ્રી આશાબેન ઉદાણી - ચેમ્બુર** - મુંબઈ (મો. ૦૯૩૨૩૪૨૨૧૫૦)
- **શ્વેતા ફાર્મા** - ૯૮, પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ-૨. (ફોન : ૨૨૦૧૦૩૩૫/૩૬/૩૭)

જ્ઞાનાર્થે Rs. 10/-

Jain Education International   For Private & Personal Use Only   www.jainelibrary.org

ચાલો પ્રતિક્રમણ કરીએ

મૂળપાઠ અને વિધિ સહિત

સં. :- ગોંડલ સંપ્રદાયના
પૂ. ગુરુદેવ
શ્રી ધીરજમુનિ મ.સા.

પ્રકાશન

બીજી આવૃત્તિ
કુલ પ્રત : ૭૦૦૦
ઓગષ્ટ, ૨૦૧૧

મુદ્રણ વ્યવસ્થા

સસ્તું પુસ્તક
ભંડાર - નડીઆદ

જ્ઞાનાર્થે
Rs. 10/-

પ્રાપ્તિ સ્થાન

શ્રી પી. એમ. ફાઉન્ડેશન

શ્રી ઈન્દ્રપ્રસ્થનગર
સ્થાનકવાસી જૈન સંઘ
ન્યુ હાઉસિંગ બોર્ડ,
હેમુગઢવી હૉલ પાસે,
રાજકોટ-૩૬૦ ૦૦૧
ફોન : (૦૨૮૧) ૨૨૨૭૪૭૨
મો.૦૯૩૨૮૯ ૦૩૦૦૦

આશાબેન એન. ઉદાણી
ચેમ્બુર - મુંબઈ
મો. ૦૯૩૨૩૪ ૨૨૧૫૦

સસ્તું પુસ્તક ભંડાર
ગાંધી રોડ પુલ નીચે,
અમદાવાદ
ફોન : (ઓ) ૨૨૧૧૦૦૬૨

શ્વેતા ફાર્મા - મુંબઈ
૯૮, પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ,
૧૧/૧૨, મનસૂર બિલ્ડિંગ,
મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨.
ફોન : ૨૨૦૧૦૩૩૫/૩૬/૩૭

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ઉ...પ...હા...ર...

ચાલો પ્રતિક્રમણ કરીએ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

શ્રુત અનુમોદક

ઉપલેટા નિવાસી, હાલ બોરીવલી - મુંબઈ

સ્વ. મનસુખલાલ કે. દોશી

હ. ઈન્દિરાબેન એમ. દોશી

હરેશભાઈ - કમલભાઈ

મેંદરડા નિવાસી, હાલ બોરીવલી - મુંબઈ

સ્વ. ગુલાબબેન ચુનીલાલ શેઠ

હ. સ્વ. પ્રદિપભાઈ, વિજયભાઈ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ચાલો પ્રતિક્રમણ કરીએ
સામાયિક સૂત્ર

(વિધિ : સ્થાનને જોઈને આસન પાથરીને પાઠ ૧ થી ૪ બોલવા.)

પાઠ-૧ : નમસ્કાર મંત્ર સૂત્ર

નમો અરિહંતાણં
નમો સિદ્ધાણં
નમો આયરિયાણં
નમો ઉવજ્ઝાયાણં
નમો લોએ સવ્વ સાહૂણં

પાઠ-૨ : ગુરુવંદન સૂત્ર

તિક્ખુત્તો
આયાહિણં
પયાહિણં
વંદામિ
નમંસામિ
સક્કારેમિ
સમ્માણેમિ
કલ્લાણં
મંગલં
દેવયં
ચેઈયં
પજ્જુવાસામિ.

પાઠ-૩ : આલોચના સૂત્ર

ઈચ્છામિ
પડિક્કમિઉં.
ઈરિયાવહિયાએ
વિરાહણાએ.
ગમણાગમણે.
પાણક્કમણે
બીયક્કમણે
હરિયક્કમણે
ઓસા
ઉત્તિંગ
પણગ
દગ
મટ્ટી
મક્કડા-સંતાણા
સંકમણે.
જે મે જીવા
વિરાહિયા.
એગિંદિયા

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

બેઈંદિયા
તેઈંદિયા
ચઉરિંદિયા
પંચિંદિયા.
અભિહયા
વત્તિયા
લેસિયા
સંઘાઈયા
સંઘટ્ટિયા
પરિયાવિયા
કિલામિયા
ઉદ્દવિયા
ઠાણાઓ ઠાણં
સંકામિયા
જીવિયાઓ
વવરોવિયા
તસ્સ
મિચ્છામિ
દુક્કડં.

પાઠ-૪ : તસ્સ ઉત્તરી સૂત્ર

તસ્સ
ઉત્તરી-કરણેણં
પાયચ્છિત્ત-કરણેણં
વિસોહી-કરણેણં
વિસલ્લી-કરણેણં
પાવાણં કમ્માણં
નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ
ઠામિ
કાઉસ્સગ્ગં.
અન્નત્થ
ઉસસિએણં
નીસસિએણં
ખાસિએણં
છીએણં
જંભાઈએણં
ઉડ્ડુએણં
વાયનિસગ્ગેણં
ભમલીએ
પિત્તમુચ્છાએ
સુહુમેહિં }
અંગ સંચાલેહિં }
સુહુમેહિં }
ખેલ સંચાલેહિં }
સુહુમેહિં }
દિટ્ઠિ સંચાલેહિં }
એવમાઈએહિં }
આગારેહિં }
અભગ્ગો
અવિરાહિઓ
હુજ્જ મે
કાઉસગ્ગો.
જાવ
અરિહંતાણં

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ભગવંતાણં
નમોક્કારેણં
ન પારેમિ.
તાવ
કાયં
ઠાણેણં
મોણેણં
ઝાણેણં
અપ્પાણં
વોસિરામિ.

(વિધિ - હવે ત્રીજા પાઠનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. 'નમો અરિહંતાણં' બોલી કાઉસ્સગ્ગ પારીને પાંચમો પાઠ બોલવો.)

પાઠ-૫ : લોગસ્સ સૂત્ર

લોગસ્સ
ઉજ્જોયગરે
ધમ્મતિત્થયરે
જિણે
અરિહંતે
કિત્તઈસ્સં
ચઉવીસંપિ
કેવલી
ઉસભ
મજિયં ચ
વંદે
સંભવ
મભિનંદણં ચ
સુમઈ ચ
પઉમપ્પહં
સુપાસં
જિણં ચ ચંદપ્પહં
વંદે
સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં
સીયલ
સિજ્જંસ
વાસુપુજ્જં ચ
વિમલ
મણંતં ચ જિણં
ધમ્મં
સંતિં ચ
વંદામિ
કુંથું
અરં ચ
મલ્લિં
વંદે
મુણિસુવ્વયં
નમિ જિણં ચ
વંદામિ
રિટ્ઠનેમિં
પાસં
તહ
વદ્ધમાણં ચ
એવં મએ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

અભિથુઆ
વિહુય રય-મલા
પહીણ જર-મરણા
ચઉવીસં પિ
જિણવરા
તિત્થયરા મે
પસીયંતુ
કિત્તિય
વંદિય
મહિયા
જે એ
લોગસ્સ
ઉત્તમા
સિદ્ધા
આરુગ્ગ
બોહિલાભં
સમાહિવર મુત્તમં દિંતુ
ચંદેસુ
નિમ્મલયરા
આઈચ્ચેસુ અહિયં
પયાસયરા
સાગરવર ગંભીરા
સિદ્ધા સિદ્ધિં
મમ દિસંતુ.

(વિધિ : પૂ. સંત-સતીજીઓ બિરાજમાન ન હોય તો ઈશાન કોણમાં ૩ વંદના કરી સામાયિકની આજ્ઞા લેવી.)

પાઠ-૬ : પ્રતિજ્ઞા સૂત્ર

(વિધિ : 'કાળ થકી' શબ્દ આવે ત્યાં જેટલી ઘડીનું સામાયિક વ્રત લેવાનું હોય તેટલી ૨-૪-૬ ઘડી બોલવું.)

(દ્રવ્ય થકી સાવજ્જ જોગ સેવવાનાં પચ્ચક્ખાણ ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે કાળ થકી બે ઘડી ઉપરાંત ન પારું ત્યાં સુધી ભાવ થકી છ કોટિએ પચ્ચક્ખાણ

કરેમિ
ભંતે !
સામાઇયં
સાવજ્જં
જોગં
પચ્ચક્ખામિ
જાવ
નિયમં
પજ્જુવાસામિ.
દુવિહં
તિવિહેણં
ન કરેમિ
ન કારવેમિ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

મણસા
વયસા
કાયસા
તસ્સ
ભંતે !
પડિક્કમામિ
નિંદામિ
ગરિહામિ
અપ્પાણં
વોસિરામિ.

પાઠ-૭ : નમોત્થુણં સૂત્ર

(**વિધિ** : ડાબો ગોઠણ ઊભો રાખી, જમણો ગોઠણ ધરતી પર રાખી, બંને હાથ જોડીને, મસ્તકે અંજલિ કરીને ત્રણ નમોત્થુણં કહેવા.)

પહેલું નમોત્થુણં શ્રી સિદ્ધ ભગવંતોને કરું છું.

નમોત્થુણં
અરિહંતાણં
ભગવંતાણં.
આઈગરાણં
તિત્થયરાણં
સયં-સંબુદ્ધાણં.
પુરિસુત્તમાણં
પુરિસસીહાણં
પુરિસવર }
પુંડરિયાણં }
પુરિસવર }
ગંધ હત્થીણં }
લોગુત્તમાણં
લોગ નાહાણં
લોગ હિયાણં
લોગ પઈવાણં
લોગ પજ્જોયગરાણં
અભય દયાણં
ચક્ખુ દયાણં
મગ્ગ દયાણં
સરણ દયાણં
જીવ દયાણં
બોહિ દયાણં
ધમ્મ દયાણં
ધમ્મ દેસયાણં
ધમ્મ નાયગાણં
ધમ્મ સારહીણં
ધમ્મવર ચાઉરંત }
ચક્કવટ્ટીણં. }

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

દીવો તાણં
સરણ
ગઈ પઈટ્ઠાણં
અપ્પડિહય
વર નાણ
દંસણ ધરાણં
વિયટ્ટ છઉમાણં.
જિણાણં
જાવયાણં
તિન્નાણં
તારયાણં
બુદ્ધાણં
બોહયાણં
મુત્તાણં
મોયગાણં
સવ્વન્નૂણં
સવ્વદરિસીણં
સિવ
મયલ
મરુય
મણંત
મક્ખય
મવ્વાબાહ
મપુણરાવિત્તિ
સિદ્ધિગઈ નામધેયં
ઠાણં સંપત્તાણં
નમો જિણાણં
જિય ભયાણં.

બીજું નમોત્થુણં

બીજું નમોત્થુણં શ્રી અરિહંત દેવોને કરું છું.
નમોત્થુણં અરિહંતાણં જાવ...
સિદ્ધિ ગઈ નામધેયં
(સુધી પાઠ બોલવો પછી...)
ઠાણં સંપાવિઉ કામાણં - નમો જિણાણં જિયભયાણં.

ત્રીજું નમોત્થુણં

ત્રીજું નમોત્થુણં મારા (તમારા) ધર્મગુરુ, ધર્માચાર્ય, ધર્મોપદેશક, સમ્યક્ત્વરૂપી બોધિબીજના દાતાર, જિન-શાસનના શણગાર એવી અનેક શુભ ઉપમાએ કરી બિરાજમાન જે જે સાધુ-સાધ્વીજીઓ વીતરાગ દેવની આજ્ઞામાં જ્યાં જ્યાં વિચરતાં હોય, ત્યાં ત્યાં તેઓને મારી (તમારી) સમય સમયની વંદના હજો.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ-૮ : સમાપ્તિ સૂત્ર

(વિધિ : સામાયિક પારતી વખતે હઠ્ઠાને બદલે ૮મો પાઠ બોલવો. ત્યાર પછી ત્રણ નમોત્થુણં કહેવા.)

દ્રવ્ય થકી સાવજ્જ જોગ સેવવાનાં પચ્ચક્ખાણ
ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે
કાળ થકી બે ઘડી ઉપરાંત ન પારું ત્યાં સુધી
ભાવ થકી છ કોટિએ પચ્ચક્ખાણ કર્યાં હતાં
તે પૂરાં થતાં પારું છું.
એવા નવમા સામાયિક વ્રતના —
પંચ અઈયારા
જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા
તે આલોઉં —
મણ દુપ્પણિહાણે
વય દુપ્પણિહાણે
કાય દુપ્પણિહાણે
સામાઈયસ્સ સઈ અકરણયા
સામાઈયસ્સ અણવટ્ઠિયસ્સ કરણયા
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.
સામાઈયં
સમ્મં
કાએણં
ન ફાસિયં
ન પાલિયં
ન તીરિયં
ન કિટ્ટિયં
ન સોહિયં
ન આરાહિયં
આણાએ
અણુપાલિયં
ન ભવઈ
તસ્સ
મિચ્છામિ
દુક્કડં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સામાયિકમાં દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના આ બત્રીસ દોષમાંથી કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. (૩)

સાંમાયિકમાં સ્ત્રીકથા, (બહેનોએ 'પુરુષકથા' બોલવું.) ભત્તકથા, દેશકથા, રાજકથા આ ચાર વિકથામાંથી કોઈ કથા કરી હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. (૪)

સામાયિકમાં આહાર સંજ્ઞા, ભય સંજ્ઞા, મૈથુન સંજ્ઞા, પરિગ્રહ સંજ્ઞા આ ચાર સંજ્ઞામાંથી કોઈ સંજ્ઞાનું સેવન કર્યું હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. (૫)

સામાયિકમાં અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર જાણતાં-અજાણતાં, મન-વચન-કાયાએ કરી કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. (૬)

સામાયિક વ્રત વિધિએ લીધું, વિધિએ પાળ્યું. વિધિએ કરતાં અવિધિએ થયું હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. (૭)

સામાયિકમાં કાનો, માત્રા, મીંડું, પદ, અક્ષર, ગાથા, સૂત્ર ઓછું, અધિક, વિપરીત ભણાયું હોય તો અરિહંત અનંત સિદ્ધ કેવલી ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. (૮)

॥ સામાયિક સૂત્ર સમાપ્ત ॥

સામાયિકની મહત્તા

"લાખ ખાંડી સોનાતણું
લાખ વર્ષ દે દાન
તોય સામાયિક તુલ્યના
ભાખે શ્રી ભગવાન"

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ચાલો પ્રતિક્રમણ કરીએ
પ્રતિક્રમણ સૂત્ર

(**વિધિ - પ્રતિક્રમણની સમય મર્યાદા : 'દેવસિય પ્રતિક્રમણ'** સૂર્યાસ્ત થયા પછી શરૂ કરવામાં આવે છે, અને સૂર્યાસ્ત પછીથી શક્ય બને ત્યાં સુધી ૧ કલાકમાં પૂરું થઈ જવું જોઈએ.

'રાઈય પ્રતિક્રમણ' - રાત્રિના છેલ્લા પ્રહરના ચોથા ભાગે એટલે સૂર્યોદય પહેલાં લગભગ ૧ કલાક રાત્રિ બાકી હોય ત્યારે શરૂ કરવામાં આવે છે. સૂર્યોદય પૂર્વે પચ્ચક્ખાણ થઈ જવા જોઈએ.)

(**ક્ષેત્ર વિશુદ્ધિની વિધિ :** સંવર કે પૌષધવ્રત કરેલ હોય અથવા સામાયિકને ૧ ઘડી (૨૪ મિનિટ)નો સમય પસાર થઈ ગયેલ હોય તો 'ક્ષેત્ર વિશુદ્ધિ'ની વિધિ આ પ્રમાણે કરી પ્રતિક્રમણનો પ્રારંભ કરવો.

પ્રથમ ત્રણ વંદના કરી ક્ષેત્રવિશુદ્ધિની આજ્ઞા માંગવી. ત્યારપછી 'સામાયિક સૂત્ર'ના પાઠ ૧ થી ૪ બોલવા. ત્યારબાદ ત્રીજા પાઠનો (ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં) કાઉસગ્ગ કરવો. કાઉસગ્ગ પૂરો કર્યા બાદ લોગસ્સ બોલીને ડાબો ગોઠણ ઊભો રાખી ત્રણ નમોત્થુણં કહેવા ત્યાર પછી પ્રતિક્રમણનો પ્રારંભ કરવો.)

પ્રતિક્રમણ પ્રારંભ

(**વિધિ :** પ્રતિક્રમણ કરવાના સમયે પૂ. સાધુ-સાધ્વીજીઓ બિરાજમાન ન હોય તો ઈશાન કોણ તરફ મુખ રાખીને શ્રી સીમંધર સ્વામીને તિક્ખુત્તોના પાઠથી ત્રણ વખત વંદના કરીને **'પ્રતિક્રમણની આજ્ઞા'** એમ બોલીને માંગવી)

નમો અરિહંતાણં
નમો સિદ્ધાણં
નમો આયરિયાણં
નમો ઉવજ્ઝાયાણં
નમો લોએ સવ્વસાહૂણં.
પંચ પરમેષ્ઠીને નમસ્કાર કરીને...
તિક્ખુત્તો
આયાહિણં
પયાહિણં
વંદામિ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

નમંસામિ
સક્કારેમિ
સમ્માણેમિ
કલ્લાણં
મંગલં
દેવયં
ચેઈયં
પજ્જુવાસામિ.

સ્વામીનાથ ! પાપનું આલોયણ કરવાને પ્રતિક્રમણ*ની આજ્ઞા (એમ બોલીને)

પાઠ-૧ : પ્રતિક્રમણ સંકલ્પ સૂત્ર

ઈચ્છામિણં
ભંતે !
તુબ્ભેહિં
અબ્ભણુણ્ણાએ
સમાણે
દેવસિયં*
પડિક્કમણં
ઠાએમિ
દેવસિય+
જ્ઞાન
દર્શન
ચરિત્તાચરિત્તે
તપ
અતિચાર
ચિન્તવનાર્થં
કરેમિ
કાઉસગ્ગં.

નમો અરિહંતાણં
નમો સિદ્ધાણં
નમો, આયરિયાણં
નમો ઉવજ્ઝાયાણં
નમો લોએ સવ્વસાહૂણં.

* વિશેષ કાળની અપેક્ષાથી પ્રતિક્રમણના પાંચ ભેદ પણ માનવામાં આવે છે : (૧) દિવસ સંબંધી કરવામાં આવે તે **'દેવસિય'** (૨) રાત્રિ સંબંધી કરવામાં આવે તે **'રાઈય'** (૩) દર મહિનાની અમાસ અને પૂનમે (૧૫ દિવસે) કરવામાં આવે તે **'પક્ખિય'** (૪) ચાર-ચાર મહિને - કારતક સુદ પૂનમ, ફાગણ સુદ પૂનમ અને અષાડ સુદ પૂનમે કરવામાં આવે તે **'ચાઉમ્માસિય'** (૫) વર્ષમાં એક વખત ભાદરવા સુદ-૫ ના કરવામાં આવે તે **'સંવચ્છરિય'** પ્રતિક્રમણ કહેવાય છે.

* યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં **'દેવસિયં'**ની જગ્યાએ (૧) **'રાઈયં'** (૨) **'પક્ખિયં'** (૩) **'ચાઉમ્માસિયં'** અને (૪) **'સંવચ્છરિયં'** શબ્દ બોલવા.

+ પ્રતિક્રમણમાં **'દેવસિય'**ની જગ્યાએ (૧) **'રાઈય'** (૨) **'પક્ખિય'** (૩) **'ચાઉમ્માસિય'** અને (૪) **'સંવચ્છરિય'** શબ્દ બોલવા.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પહેલો સામાયિક આવશ્યક

પહેલા આવશ્યકની આજ્ઞા
(એમ કહીને)

પ્રતિજ્ઞા સૂત્ર

કરેમિ ભંતે !
સામાઈયં
સાવજ્જં જોગં
પચ્ચક્ખામિ
જાવ નિયમં
પજ્જુવાસામિ
દુવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ
ન કારવેમિ
મણસા
વયસા
કાયસા
તસ્સ ભંતે !
પડિક્કમામિ
નિંદામિ
ગરિહામિ
અપ્પાણં વોસિરામિ.

પાઠ-૨ : સંક્ષિપ્ત પ્રતિક્રમણ સૂત્ર

ઈચ્છામિ
ઠામિ
કાઉસગ્ગં
જો મે
દેવસિઓ×
અઈયારો
કઓ
કાઈઓ
વાઈઓ
માણસિઓ
ઉસ્સુત્તો
ઉમ્મગ્ગો
અકપ્પો
અકરણિજ્જો
દુજ્ઝાઓ
દુવ્વિચિંતિઓ
અણાયારો
અણિચ્છિયવ્વો
અસાવગ
પાઉગ્ગો
નાણે
તહ

× યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) 'રાઈઓ' (૨) 'પક્ખિઓ' (૩) 'ચાઉમ્માસિઓ' અને (૪) 'સંવચ્છરિઓ' બોલવું.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

દંસણે
ચરિત્તાચરિત્તે
સુએ
સામાઈએ
તિણ્હં
ગુત્તીણં
ચઉણ્હં
કસાયાણં
પંચણ્હ
મણુવ્વયાણં
તિણ્હં
ગુણવ્વયાણં
ચઉણ્હં
સિક્ખાવયાણં
બારસ
વિહસ્સ
સાવગ ધમ્મસ્સ
જં ખંડિયં
જં વિરાહિયં
તસ્સ
મિચ્છામિ દુક્કડં.

(વિધિ : 'તસ્સ ઉત્તારી કરણેણં'નો આખો પાઠ કહેવો અને ત્યારબાદ ૯૯ અતિચારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.)

તસ્સ ઉત્તરી સૂત્ર

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં
પાયચ્છિત્ત કરણેણં
વિસોહી કરણેણં
વિસલ્લી કરણેણં
પાવાણં કમ્માણં
નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ
ઠામિ કાઉસગ્ગં
અન્નત્થ
ઊસસિએણં
નિસસિએણં
ખાસિએણં
છીએણં
જંભાઈએણં
ઉડ્ડુએણં
વાયનિસગ્ગેણં
ભમલીએ
પિત્તમુચ્છાએ
સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં
સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં
સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં
એવમાઈ એહિં આગારેહિં

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

અભગ્ગો
અવિરાહિઓ
હુજ્જ મે
કાઉસગ્ગો
જાવ
અરિહંતાણં - ભગવંતાણં
નમોક્કારેણં
ન પારેમિ
તાવ
કાયં
ઠાણેણં
મોણેણં
ઝાણેણં
અપ્પાણં
વોસિરામિ.

(વિધિ : નીચે મુજબ ૯૯ અતિચારનો અથવા
૪ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.)

૯૯ અતિચારનો કાઉસ્સગ્ગ

જં વાઇદ્ધં
વચ્ચામેલિયં
હીણક્ખરં
અચ્ચક્ખરં
પયહીણં
વિણયહીણં
જોગ હીણં
ઘોસ હીણં
સુઠ્ઠુદિન્નં
દુઠ્ઠુ પડિચ્છિયં
અકાલે કઓ સજ્ઝાઓ
કાલે ન કઓ સજ્ઝાઓ
અસજ્ઝાઇએ સજ્ઝાઇયં
સજ્ઝાઇએ ન સજ્ઝાઇયં...
સંકા
કંખા
વિતિગિચ્છા
પરપાસંડ પસંસા
પરપાસંડ સંથવો...
બંધે
વહે
છવિચ્છેએ
અઇભારે
ભત્તપાણ વોચ્છેએ...
સહસાભક્ખાણે
રહસાભક્ખાણે

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સદાર મંતભેએ	સઈ અંતરદ્ધાએ...
(બહેનોએ 'સભર્તાર મંતભેએ'	સચિત્તાહારે
બોલવું.)	સચિત્ત પડિબદ્ધાહારે
મોસોવએસે	અપ્પોલિઓ સહિ ભકૃખણયા
કુડલેહકરણે...	દુપ્પોલિઓ સહિ ભકૃખણયા
તેનાહડે	તુચ્છોસહિ ભકૃખણયા...
તક્કરપ્પઓગે	ઈંગાલ કમ્મે
વિરૂદ્ધ રજ્જાઈકમ્મે	વણ કમ્મે
કૂડતોલે કૂડમાણે	સાડી કમ્મે
તપ્પડિરૂવગવવહારે...	ભાડી કમ્મે
ઈત્તરિય પરિગ્ગહિયાગમણે	ફોડી કમ્મે
અપરિગ્ગહિયાગમણે	દંત વાણિજ્જે
અનંગકીડા	કેસ વાણિજ્જે
પર વિવાહ કરણે	રસ વાણિજ્જે
કામભોગેસુ તિવ્વાભિલાસા...	લકૃખ વાણિજ્જે
ખેત-વત્થુપ્પમાણાઈક્કમે	વિસ વાણિજ્જે
હિરણ્ણ-સુવણ્ણપ્પમાણાઈક્કમે	જંતપીલણ કમ્મે
ધન-ધાન્યપ્પમાણાઈક્કમે	નિલ્લંછણ કમ્મે
દુપદ-ચઉપ્પદપ્પમાણાઈક્કમે	દવગ્ગિદાવણયા
કુવિયપ્પમાણાઈક્કમે...	સરદહ તલાગ પરિસોસણયા
ઉઢ્ઢદિસિપ્પમાણાઈક્કમે	અસઈજણ પોસણયા...
અહોદિસિપ્પમાણાઈક્કમે	કંદપ્પે
તિરિયદિસિપ્પમાણાઈક્કમે	કુક્કુઈએ
ખેત વુઢ્ઢી	મોહરિએ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સંજુત્તાહિગરણે
ઉવભોગ-પરિભોગ
અઈરત્તે...
મણ દુપ્પણિહાણે
વય દુપ્પણિહાણે
કાય દુપ્પણિહાણે
સામાઈયસ્સ સઈ અકરણયા
સામાઈયસ્સ
અણવટ્ઠિયસ્સકરણયા...
આણવણપ્પઓગે
પેસવણપ્પઓગે
સદ્દાણુવાએ
રૂવાણુવાએ
બહિયા પોગ્ગલ પક્ખેવે...
અપ્પડિલેહિય - દુપ્પડિલેહિય
સિજ્જા સંથારએ
અપ્પમજ્જિય - દુપ્પમજ્જિય
સિજ્જા સંથારએ
અપ્પડિલેહિય-દુપ્પડિલેહિય
ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ
અપ્પમજ્જિય-દુપ્પમજ્જિય
ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ
પોસહસ્સ સમ્મં
અણણુપાલણયા...
સચિત્ત નિક્ખેવણયા
સચિત્ત પેહણયા
કાલાઈક્કમે
પરોવએસે
મચ્છરિયાએ...
ઈહલોગા સંસપ્પઓગે
પરલોગા સંસપ્પઓગે
જીવિયા સંસપ્પઓગે
મરણા સંસપ્પઓગે
કામભોગા સંસપ્પઓગે...

એમ ૯૯ અતિચારનો કાઉસ્સગ્ગ પૂરો થતાં પારું (પરાવું) છું. કાઉસ્સગ્ગમાં કાનો, માત્રા, મીંડું, પદ, અક્ષર, ગાથા, સૂત્ર ઓછું - અધિક - વિપરીત ભણાયું હોય, તો અનંત સિદ્ધ કેવલી ભગવંતોની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

(વિધિ : નમો અરિહંતાણં પ્રગટપણે બોલીને કાઉસગ્ગ પારવો.)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

બીજો ચઉવીસંથો આવશ્યક

(વિધિ : કાઉસ્સગ્ગ પારીને **'બીજા આવશ્યકની આજ્ઞા'** (એમ બોલીને) લોગસ્સનો પાઠ કાવ્યરૂપે બોલવો.)

લોગસ્સ સૂત્ર

(अनुष्टुप् छंद)

લોગસ્સ ઉજ્જોયગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે;
અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી. (૧)

(आर्या छंद)

ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવ મભિનંદણં ચ સુમઈં ચ;
પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. (૨)

સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીયલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ;
વિમલમણંતં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. (૩)

કુંથું અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ;
વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. (૪)

એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય રય-મલા પહીણ જર-મરણા;
ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. (૫)

કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા;
આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિ વર મુત્તમં દિંતુ. (૬)

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા;
સાગર વર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. (૭)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ત્રીજો વંદના આવશ્યક

પાઠ ૩ : દ્વાદશાવર્ત ગુરુવંદન સૂત્ર

(વિધિ : 'ઇચ્છામિ ખમાસમણો' પાઠ ગુરુને ઉત્કૃષ્ટ વંદના કરવાનો અને તે ઉભડક-ઉત્કટુક આસને બે વાર બોલવાનો છે.)

ત્રીજા આવશ્યકની આજ્ઞા એમ બોલીને...

ઇચ્છામિ
ખમાસમણો !
વંદિઉં
જાવણિજ્જાએ
નિસીહિયાએ
અણુજાણહ
મે
મિ ઉગ્ગહં
નિસીહિ
અહો કાયં
કાય-સંફાસં
ખમણિજ્જો
ભે !
કિલામો
અપ્પકિલંતાણં
બહુ સુભેણં - ભે
દિવસો★ } વઈક્કંતો ?
જત્તા ભે ?
જવણિજ્જં
ચ
ભે ?
ખામેમિ
ખમાસમણો
દેવસિયં×
વઈક્કમં
આવસ્સિયાએ } ★★
પડિક્કમામિ

★ યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) 'રાઇ વઇક્કંતા' (૨) 'પક્ખો વઇક્કંતો' (૩) 'ચાઉમ્માસિઓ વઇક્કંતો' (૪) 'સંવચ્છરો વઇક્કંતો' આ રીતે શબ્દ બોલવા.

× યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઇયં (૨) પક્ખિયં (૩) ચાઉમ્માસિયં અને (૪) સંવચ્છરિયં શબ્દ બોલવા.

★★ 'ઇચ્છામિ ખમાસમણો'નો પાઠ બીજી વાર બોલવામાં આવે ત્યારે 'આવસ્સિયાએ પડિક્કમામિ' આ ૧૦ અક્ષર બોલવા નહિ.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ખમાસમણાણં
દેવસિયાએ★
આસાયણાએ
તિત્તીસન્નયરાએ
જં કિંચિ
મિચ્છાએ
મણ દુક્કડાએ
વય દુક્કડાએ
કાય દુક્કડાએ
કોહાએ
માણાએ
માયાએ
લોહાએ
સવ્વ કાલિયાએ
સવ્વમિચ્છોવયારાએ
સવ્વ ધમ્માઈક્કમણાએ
આસાયણાએ
જો મે
દેવસિઓ×

★ પ્રતિક્રમણમાં 'રાઈયાએ' 'પક્ખિયાએ' 'ચાઉમ્માસિયાએ' 'સંવચ્છરિયાએ' બોલવું.

× યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઈઓ (૨) પક્ખિઓ (૩) ચાઉમ્માસિઓ અને (૪) સંવચ્છરિઓ શબ્દ બોલવા.

અઈયારો
કઓ
તસ્સ
ખમાસમણો !
પડિક્કમામિ
નિંદામિ
ગરિહામિ
અપ્પાણં
વોસિરામિ.

સ્વામીનાથ ! સામાયિક એક, ચઉવીસંથો બે અને વંદના ત્રણ, એ ત્રણે આવશ્યક પૂરા થયા, તેને વિશે શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞામાં કાનો, માત્રા, મીંડું, પદ, અક્ષર, ગાથા, સૂત્ર, ઓછું, અધિક, વિપરીત ભણાયું હોય, તો અનંત સિદ્ધ કેવલી ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

(વિધિ - 'ચોથા આવશ્યકની આજ્ઞા' એમ બોલીને

ઊભા થઈને વિધિપૂર્વક ત્રણ વંદના કરવી.)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ચોથો પ્રતિક્રમણ આવશ્યક

પાઠ ૪ : જ્ઞાનના અતિચાર

દિવસ સંબંધી જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર અને તપને વિશે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે આલોઉં છું -

આગમે
તિવિહે
પન્નત્તે
તં જહા -
સુત્તાગમે
અત્થાગમે
તદુભયાગમે

એવા શ્રી જ્ઞાનને વિશે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે આલોઉં છું-

જં
વાઇદ્ધં
વચ્ચામેલિયં
હીણક્ખરં
અચ્ચક્ખરં
પયહીણં
વિણયહીણં
જોગહીણં
ઘોસહીણં
સુટ્ઠુ દિન્નં
દુટ્ઠુપડિચ્છિયં
અકાલે કઓ સજ્ઝાઓ
કાલે ન કઓ સજ્ઝાઓ
અસજ્ઝાઇએ સજ્ઝાઇયં
સજ્ઝાઇએ ન સજ્ઝાઇયં

એમ ભણતાં, ગણતાં, ચિંતવતાં ચૌદે પ્રકારે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય, તો અરિહંત અનંતા સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૫ : દર્શન સમ્યક્ત્વ

દંસણ
સમકિત
પરમત્થ
સંથવો વા
સુદિટ્ઠ
પરમત્થ
સેવણા
વા વિ
વાવન્ન
કુદંસણ વજ્જણા

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સમ્મત્ત સદ્દહણા
એવા સમકિતના
સમણોવાસએણં
સમ્મત્તસ્સ
પંચ અઈયારા
પેયાલા
જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા
તે આલોઉં
સંકા
કંખા
વિતિગિચ્છા
પરપાસંડ પસંસા
પરપાસંડ સંથવો

એમ સમકિત રૂપ રત્નને વિશે મિથ્યાત્વરૂપ રજ, મેલ, દોષ લાગ્યો હોય, તો અરિહંત, અનંત સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૬ : પહેલું અણુવ્રત

(પ્રાણાતિપાત - વેરમણ વ્રત)

પહેલું
અણુવ્રત
થૂલાઓ
પાણાઈવાયાઓ
વેરમણં
ત્રસ જીવ
બેઈંદિય
તેઈંદિય
ચઉરિંદિય
પંચેંદિય
જીવ
જાણી-પ્રીછી
સ્વ સંબંધી
શરીર માંહેલા પીડાકારી
સ અપરાધી
વિગલેન્દ્રિય વિના
આકુટ્ટી
હણવા નિમિત્તે
હણવાના પચ્ચક્ખાણ
તથા સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય પણ
હણવાના પચ્ચક્ખાણ
જાવજ્જીવાએ
દુવિહં
તિવિહેણં
ન કરેમિ
ન કારવેમિ
મણસા
વયસા
કાયસા

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

એવા પહેલા
થૂલ પ્રાણાતિપાત
વેરમણં વ્રતના
પંચ અઈયારા
પેયાલા
જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા
તે આલોઉં -
બંધે
વહે
છવિચ્છેએ
અઈભારે
ભત્તપાણ વોચ્છેએ

એવા પહેલા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ દોષ લાગ્યા હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૭ : બીજું અણુવ્રત

(મૃષાવાદ - વેરમણ વ્રત)

બીજું અણુવ્રત
થૂલાઓ મુસાવાયાઓ
વેરમણં
કન્નાલિક
ગોવાલિક
ભોમાલિક
થાપણમોસો
મોટકી કુડી સાખ
ઈત્યાદિક મોટકું જૂઠું બોલવાનાં પચ્ચક્ખાણ
જાવજ્જીવાએ
દુવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ ન કારવેમિ
મણસા વયસા કાયસા
એવા બીજા થૂલ મૃષાવાદ વેરમણં વ્રતના પંચ અઈયારા
જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા
તે આલોઉં
સહસાભક્ખાણે
રહસાભક્ખાણે
સદાર મંતભેએ

(બહેનોએ 'સભર્ત્તાર મંતભેએ' પાઠ બોલવો.)

મોસોવએસે
કુડ લેહ કરણે

એવા બીજા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ ૮ : ત્રીજું અણુવ્રત

(સ્થૂલ અદત્ત ત્યાગ વ્રત)

ત્રીજું અણુવ્રત
થૂલાઓ
અદિન્નાદાણાઓ
વેરમણં
ખાતરખણી
ગાંઠડી છોડી
તાળું પર કુંચીએ કરી
પડી વસ્તુ ધણિયાતી જાણી

ઈત્યાદિક મોટકું અદત્તાદાન લેવાનાં પચ્ચક્ખાણ, સગા-સંબંધી તથા વ્યાપાર સંબંધી નભરમી વસ્તુ ઉપરાંત અદત્તાદાન લેવાનાં પચ્ચક્ખાણ

જાવજ્જીવાએ
દુવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ ન કારવેમિ
મણસા વયસા કાયસા
એવા ત્રીજા થૂલ અદત્તાદાન વેરમણં વ્રતના
પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા,
તે આલોઉં -
તેનાહડે
તક્કરપ્પઓગે
વિરૂદ્ધ રજ્જાઈક્કમે
કુડતોલે - કૂડમાણે
તપ્પડિરૂવગ વવહારે

એવા ત્રીજા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૯ : ચોથું અણુવ્રત

(સ્વદાર - સંતોષ વ્રત)

ચોથું અણુવ્રત
થૂલાઓ મેહુણાઓ
વેરમણં
સદાર સંતોસિએ

(બહેનોએ અહીં 'સભર્તાર - સંતોસિએ' પાઠ બોલવો.)

અવસેસ મેહુણવિહિંના
પચ્ચક્ખાણ

અને જે સ્ત્રી-પુરુષને મૂળ થકી કાયાએ કરી મેહુણ સેવવાના પચ્ચક્ખાણ હોય તેને દેવતા-મનુષ્ય-તિર્યંચ સંબંધી મેહુણ સેવવાના પચ્ચક્ખાણ, જાવજ્જીવાએ દેવતા સંબંધી દુવિહં તિવિહેણં

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ન કરેમિ ન કારવેમિ
મણસા વયસા કાયસા
મનુષ્ય તિર્યંચ સંબંધી
એગવિહં
એગવિહેણં
ન કરેમિ કાયસા

એવા ચોથા થૂલ મેહુણ વેરમણં વ્રતના પંચ અઈયારા, જાણિયવ્વા, ન સમાયરિયવ્વા તં જહા, તે આલોઉં –

ઈત્તરિય પરિગ્ગહિયાગમણે
અપરિગ્ગહિયાગમણે
અનંગકીડા
પર વિવાહ કરણે
કામભોગેસુ તિવ્વાભિલાસા

એવા ચોથા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૧૦ : પાંચમું અણુવ્રત

(નવ પ્રકારના પરિગ્રહ મર્યાદા-વ્રત)

પાંચમું અણુવ્રત
થૂલાઓ પરિગ્ગહાઓ
વેરમણં
ખેત્ત-વત્થુનું } યથા પરિમાણ
હિરણ્ણ-સુવણ્ણનું } યથા પરિમાણ
ધન-ધાન્યનું } યથા પરિમાણ
દુપદ-ચઉપ્પદનું } યથા પરિમાણ
કુવિયનું યથા પરિમાણ

એ યથા પરિમાણ કીધું છે, તે ઉપરાંત પોતાનો પરિગ્રહ કરી રાખવાનાં
પચ્ચક્ખાણ
જાવજ્જીવાએ
એગવિહં
તિવિહેણં
ન કરેમિ
મણસા વયસા કાયસા

એવા પાંચમા થૂલ પરિગ્રહ પરિમાણ વેરમણં વ્રતના પંચ અઈયારા, જાણિયવ્વા, ન સમાયરિયવ્વા તં જહા, તે આલોઉં –

ખેત્ત - વત્થુપ્પમાણાઈક્કમે
હિરણ્ણ-સુવણ્ણપ્પમાણાઈક્કમે

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ધન-ધાન્યપ્પમાણાઈક્કમે
દુપદ-ચઉપ્પદપ્પમાણાઈક્કમે
કુવિયપ્પમાણાઈક્કમે

એવા પાંચમા વ્રતને વિશે આજના સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૧૧ : છટ્ઠું દિશા પરિમાણ વ્રત

(પહેલું - ગુણવ્રત)

છટ્ઠું દિસિ વ્રત
ઉઢ્ઢ દિસિનું યથા પરિમાણ
અહો દિસિનું યથા પરિમાણ
તિરિય દિસિનું યથા પરિમાણ
એ યથા પરિમાણ કીધું છે તે ઉપરાંત સઈચ્છાએ કાયાએ જઈને પાંચ આશ્રવ સેવવાનાં પચ્ચક્ખાણ
જાવજ્જીવાએ
દુવિહં, તિવિહેણં
ન કરેમિ ન કારવેમિ
મણસા - વયસા - કાયસા
એવા છટ્ઠા દિસિ વેરમણં વ્રતના પંચ અઈયારા
જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા,
તે આલોઉં –
ઉઢ્ઢ દિસિપ્પમાણાઈક્કમે
અહો દિસિપ્પમાણાઈક્કમે
તિરિય દિસિપ્પમાણાઈક્કમે
ખેતવુઢ્ઢી
સઈઅંતરદ્ધાએ

એવા છટ્ઠા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં

પાઠ ૧૨ : સાતમું વ્રત

(બીજું ગુણવ્રત)

સાતમું વ્રત
ઉવભોગ
પરિભોગવિહિં
પચ્ચક્ખાયમાણે
પહેલે બોલે ઉલ્લણિયા વિહિં
બીજે બોલે દંતણ વિહિં
ત્રીજે બોલે ફલ વિહિં
ચોથે બોલે અબ્ભંગણ વિહિં
પાંચમે બોલે ઉવ્વટ્ટણ વિહિં
છટ્ઠે બોલે મજ્જણ વિહિં

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સાતમે બોલે વત્થ વિહિં
આઠમે બોલે વિલેવણ વિહિં
નવમે બોલે પુપ્ફ વિહિં
દશમે બોલે આભરણ વિહિં
અગિયારમે બોલે ધૂપ વિહિં
બારમે બોલે પેજ્જ વિહિં
તેરમે બોલે ભક્ખણ વિહિં
ચૌદમે બોલે ઓદણ વિહિં
પંદરમે બોલે સૂપ વિહિં
સોળમે બોલે વિગય વિહિં
સત્તરમે બોલે સાગ વિહિં
અઢારમે બોલે માહુરય વિહિં
ઓગણીસમે બોલે જેમણ વિહિં
વીસમે બોલે પાણિય વિહિં
એકવીસમે બોલે મુહવાસ વિહિં
બાવીસમે બોલે વાહણ વિહિં
ત્રેવીસમે બોલે ઉવાણહ વિહિં
ચોવીસમે બોલે સયણ વિહિં
પચ્ચીસમે બોલે સચિત્ત વિહિં
છવ્વીસમે બોલે દવ્વ વિહિં

ઇત્યાદિકનું યથા પરિમાણ કીધું છે. તે ઉપરાંત ઉવભોગ પરિભોગ ભોગનિમિત્તો ભોગવવાના પચ્ચક્ખાણ
જાવજ્જીવાએ
એગવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ
મણસા વયસા કાયસા
એવા સાતમા ઉવભોગ
પરિભોગ
દુવિહે
પન્નત્તે
તં જહા -
ભોયણાઉ ય
કમ્મઉ ય
ભોયણાઉ
સમણોવાસએણં
પંચઅઇયારા
જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા, તે આલોઉં-
સચિત્તાહારે
સચિત્ત પડિબદ્ધાહારે
અપ્પોલિઓસહિ ભક્ખણયા
દુપ્પોલિઓસહિ ભક્ખણયા
તુચ્છોસહિ ભક્ખણયા
કમ્મઓણં
સમણોવાસએણં
પન્નરસ કમ્માદાણાઈં
જાણિયવ્વાઈં,
ન સમાયરિયવ્વાઈં,
તં જહા, તે આલોઉં -

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ઈંગાલ કમ્મે
વણ કમ્મે
સાડી કમ્મે
ભાડી કમ્મે
ફોડી કમ્મે
દંત વાણિજ્જે
કેસ વાણિજ્જે
રસ વાણિજ્જે
લક્ખ વાણિજ્જે
વિસ વાણિજ્જે
જંતપીલણ કમ્મે
નિલ્લંછણ કમ્મે
દવગ્ગિદાવણયા
સર દહ તલાગ પરિસોસણયા
અસઈ જણ પોસણયા

એવા સાતમા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી ભોજનના પાંચ અતિચાર અને પંદર કર્માદાન સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૧૩ - આઠમું વ્રત

(અનર્થદંડ ત્યાગ-ત્રીજું ગુણવ્રત)

આઠમું વ્રત
અનર્થદંડનું વેરમણં
ચઉવ્વિહે
અણત્થા દંડે
પન્નત્તે તં જહા -
અવજ્ઝાણાચરિયં
પમાયાચરિયં
હિંસપ્પયાણં
પાવકમ્મોવએસં
એવા આઠમા
અનર્થદંડ
સેવવાના પચ્ચક્ખાણ
જાવજ્જીવાએ
દુવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ ન કારવેમિ
મણસા વયસા કાયસા
એવા આઠમા અનર્થદંડ
વેરમણં વ્રતના પંચ અઈયારા
જાણિયવ્વા, ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા, તે આલોઉં -
કંદપ્પે
કુક્કુઈએ
મોહરિએ
સંજુત્તાહિગરણે
ઉવભોગ પરિભોગ
અઈરત્તે

એવા આઠમા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ ૧૪ : નવમું સામાયિક વ્રત

(પહેલું શિક્ષા વ્રત)

નવમું સામાયિક વ્રત
સાવજ્જજોગનું વેરમણં
જાવ નિયમં
પજ્જુવાસામિ
દુવિહં, તિવિહેણં
ન કરેમિ ન કારવેમિ
મણસા વયસા કાયસા
એવી મારી (તમારી) સદહણા પ્રરૂપણાએ કરી સામાયિકનો અવસર આવે અને સામાયિક કરીએ તે વારે સ્પર્શનાએ કરી શુદ્ધ હોજો !
એવા નવમા
સામાયિક વ્રતના
પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા,
તં જહા, તે આલોઉં –
મણ દુપ્પણિહાણે
વય દુપ્પણિહાણે
કાય દુપ્પણિહાણે
સામાઈયસ્સ સઈ અકરણયા }
સામાઈયસ્સ અણવટ્ઠિયસ્સ કરણયા }

એવા નવમા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપદોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૧૫ : દશમું દેશાવગાસિક વ્રત

(બીજું શિક્ષાવ્રત)

દશમું દેશાવગાસિક વ્રત
દિનં પ્રત્યે પ્રભાત થકી પ્રારંભીને પૂર્વાદિક છ દિશિ જેટલી ભૂમિકા મોકળી રાખી છે. તે ઉપરાંત સઈચ્છાએ કાયાએ જઈને પાંચ આશ્રવ સેવવાનાં પચ્ચક્ખાણ,
જાવ અહોરત્તં
દુવિહં તિવિહેણં,
ન કરેમિ ન કારવેમિ,
મણસા વયસા કાયસા;
જેટલી ભૂમિકા મોકળી રાખી છે તે માંહે દ્રવ્યાદિકની જે મર્યાદા કીધી છે. તે ઉપરાંત ઉવભોગ-પરિભોગ ભોગ નિમિત્તે ભોગવવાનાં પચ્ચક્ખાણ,

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

જાવ અહોરત્તં
એગવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ
મણસા વયસા કાયસા
એવા દશમા
દેશાવગાસિક વ્રતનાં
પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા, તે આલોઉં –
આણવણપ્પઓગે
પેસવણપ્પઓગે
સદ્દાણુવાએ
રૂવાણુવાએ
બહિયા પોગ્ગલ પક્ખેવે

એવા દશમા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૧૬ : અગિયારમું પોષધ વ્રત

(ત્રીજું - શિક્ષાવ્રત)

અગિયારમું પરિપૂર્ણ
પૌષધ વ્રત
અસણં - પાણં -
ખાઈમં - સાઈમંના પચ્ચક્ખાણ
અબંભના પચ્ચક્ખાણ
મણિસોવનનાં પચ્ચક્ખાણ
માલાવન્નગ વિલેવણના
પચ્ચક્ખાણ
સત્થ મુસલાદિક સાવજ્જ
જોગનાં પચ્ચક્ખાણ
જાવ અહોરત્તં પજ્જુવાસામિ
દુવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ ન કારવેમિ
મણસા વયસા કાયસા
એવી મારી (તમારી)
સદ્દહણા પ્રરૂપણાએ કરી પૌષધનો અવસર આવે અને પૌષધ કરું તે વારે સ્પર્શનાએ કરી શુદ્ધ હોજો !

એવા અગિયારમા પરિપૂર્ણ પૌષધ વ્રતના પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા, ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા, તે આલોઉં –
અપ્પડિલેહિય-દુપ્પડિલેહિય
સિજ્જા સંથારએ }
અપ્પમજ્જિય-દુપ્પમજ્જિય
સિજ્જા સંથારએ }
અપ્પડિલેહિય-દુપ્પડિલેહિય
ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ }
અપ્પમજ્જિય-દુપ્પમજ્જિય
ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ }

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પોસહસ્સ સમ્મ
અણણુપાલણયા
એવા અગિયારમા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૧૭ : બારમું અતિથિ સંવિભાગ વ્રત

(ચોથું - શિક્ષાવ્રત)

બારમું
અતિથિ
સંવિભાગ વ્રત
સમણે
નિગ્ગંથે
ફાસુએણં
એસણિજ્જેણં
અસણં
પાણં
ખાઈમં
સાઈમં
વત્થ
પડિગ્ગહ
કંબલ
પાયપુચ્છણેણં
પાઢિયારૂ
પીઢ
ફલગ
સિજ્જા સંથારએણં
ઓસહ
ભેસજ્જેણં
પડિલાભેમાણે
વિહરિસ્સામિ

એવી મારી (તમારી) સદ્દહણા પ્રરૂપણાએ કરી સુપાત્ર સાધુ-સાધ્વીજીની જોગવાઈ મળે અને નિર્દોષ આહાર-પાણી વહોરાવું તે વારે સ્પર્શનાએ કરી શુદ્ધ હોજો !

એવા બારમા અતિથિ સંવિભાગ વ્રતના પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા, ન સમાયરિયવ્વા તં જહા, તે આલોઉં –
સચિત્ત નિક્ખેવણયા
સચિત્ત પેહણયા
કાલાઈક્કમે
પરોવએસે
મચ્છરિયાએ

એવા બારમા વ્રતને વિશે આજના દિવસ સંબંધી જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ ૧૮ : સંથારો - સંલેખના સૂત્ર

(**વિધિ** : સંથારાનો પાઠ બોલતી વખતે ડાબો ગોઠણ ઊંચો રાખવો.)

અપચ્છિમ
મારણંતિય
સંલેહણા
પૌષધશાળા પોંજીને
ઉચ્ચાર-પાસવણ
ભૂમિકા પડિલેહીને
ગમણાગમણે
પડિક્કમિને
દર્ભાદિક સંથારો
સંથરીને
દર્ભાદિક સંથારો
દુરૂહીને
પૂર્વ તથા ઉત્તર દિશિ
પલ્યંકાદિ આસને બેસીને
કરયલ સંપરિગ્ગહિયં
સિરસાવત્તં
મત્થએ
અંજલિ કટ્ટુ
એવં વયાસી
નમોત્થુણં
અરિહંતાણં - ભગવંતાણં
જાવ સંપત્તાણં

એમ અનંતા સિદ્ધને નમસ્કાર કરીને વર્તમાન પોતાના ધર્મગુરુ-ધર્માચાર્યને નમસ્કાર કરીને પૂર્વે જે વ્રત આદર્યાં છે;

તે આલોવી
પડિક્કમિ
નિંદી
નિઃશલ્ય થઈને
સવ્વં પાણાઈવાયં પચ્ચક્ખામિ
સવ્વં મુસાવાયં પચ્ચક્ખામિ
સવ્વં અદિન્નાદાણં પચ્ચક્ખામિ
સવ્વં મેહુણં પચ્ચક્ખામિ
સવ્વં પરિગ્ગહં પચ્ચક્ખામિ
સવ્વં કોહં પચ્ચક્ખામિ
જાવ
મિચ્છા દંસણ સલ્લં
અકરણિજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ
જાવજ્જીવાએ
તિવિહં
તિવિહેણં

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ન કરેમિ
ન કારવેમિ
કરંતં પિ
અન્નં ન સમણુજાણામિ
મણસા વયસા કાયસા
એમ અઢારે
પાપ સ્થાનક પચ્ચક્ખીને
સવ્વં
અસણં-પાણં-ખાઇમં-સાઇમં
ચઉવ્વિહં પિ આહારં
પચ્ચક્ખામિ
જાવજ્જીવાએ
એમ ચારે આહાર પચ્ચક્ખીને
જં પિ ય
ઇમં શરીરં
ઇટ્ઠં
કંતં
પિયં
મણુન્નં
મણામં
ધિજ્જં
વિસાસિયં
સમયં
અણુમયં
બહુમયં
ભંડ કરંડગ સમાણં
રયણ કરંડગ ભૂયં
મા
ણં
સીયં
મા ણં ઉણ્હં
મા ણં ખુહા
મા ણં પિવાસા
મા ણં બાલા
મા ણં ચોરા
મા ણં દંસા
મા ણં મસગા
મા ણં વાઇયં
પિત્તિયં
સંભિમં
સન્નિવાઇયં
વિવિહા રોગાયંકા
પરિસહોવસગ્ગા
ફાસાફુસંતુ
એયં પિ ય ણં
ચરમેહિં
ઉસ્સાસ નિસ્સાસેહિં
વોસિરામિ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

તિ કટ્ટુ
એમ શરીર વોસિરાવીને
કાલં અણવકંખમાણે
વિહરિસ્સામિ

એવી સદહણા પ્રરૂપણાએ કરી, અણસણનો અવસર આવ્યે, અણસણ કરું તે વારે સ્પર્શનાએ કરી શુદ્ધ હોજો !

એવા અપચ્છિમ
મારણંતિય સંલેહણા
ઝૂસણા
આરાહણાના
પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા
ન સમાયરિયવ્વા
તં જહા, તે આલોઉં -
ઈહલોગા સંસપ્પઓગે
પરલોગા સંસપ્પઓગે
જીવિયા સંસપ્પઓગે
મરણા સંસપ્પઓગે
કામભોગા સંસપ્પઓગે
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

એમ સમકિત પૂર્વક બાર વ્રત, સંલેખણા સહિત નવ્વાણું અતિચાર, તેને વિશે જે કોઈ અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર જાણતાં, અજાણતાં મન, વચન, કાયાએ કરી સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદના કરી હોય તો; અરિહંત, અનંત સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૧૯ : અઢાર પાપસ્થાનક સૂત્ર

(જે મેં જીવ વિરાધિયા;
સેવ્યાં પાપ અઢાર,
પ્રભુ તમારી સાક્ષીએ,
વારંવાર ધિક્કાર)

અઢાર પ્રકારનાં પાપ સ્થાનક સંબંધી પાપ-દોષ લાગ્યા હોય તે આલોઉં -

પહેલે બોલે પ્રાણાતિપાત
બીજે બોલ મૃષાવાદ
ત્રીજે બોલ અદત્તાદાન
ચોથે બોલે મૈથુન
પાંચમે બોલે પરિગ્રહ
છઠ્ઠે બોલે ક્રોધ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સાતમે બોલે માન
આઠમે બોલે માયા
નવમે બોલે લોભ
દશમે બોલે રાગ
અગિયારમે બોલે દ્વેષ
બારમે બોલે કલહ
તેરમે બોલે અભ્યાખ્યાન
ચૌદમે બોલે પૈશુન્ય
પંદરમે બોલે પર-પરિવાદ
સોળમે બોલે રઈ-અરઈ
સત્તરમે બોલે માયા મોસો
અઢારમે બોલે મિચ્છા દંસણ સલ્લં

એ અઢાર પ્રકારનાં પાપ-સ્થાનક મારા જીવે (તમારા જીવે) સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદના કરી હોય તો; અનંતા સિદ્ધ કેવલી ભગવંતની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૨૦ : પચ્ચીસ પ્રકારનાં મિથ્યાત્વ

પચ્ચીસ પ્રકારનાં મિથ્યાત્વ સંબંધી પાપ-દોષ લાગ્યા હોય તે આલોઉં -

(૧) અભિગ્રહિક મિથ્યાત્વ
(૨) અનાભિગ્રહિક મિથ્યાત્વ
(૩) અભિનિવેશિક મિથ્યાત્વ
(૪) સાંશયિક મિથ્યાત્વ
(૫) અણાભોગ મિથ્યાત્વ
(૬) લૌકિક મિથ્યાત્વ
(૭) લોકોત્તર મિથ્યાત્વ
(૮) કુપ્રાવચન મિથ્યાત્વ
(૯) જીવને અજીવ શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.
(૧૦) અજીવને જીવ શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.
(૧૧) સાધુને કુસાધુ શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.
(૧૨) કુસાધુને સાધુ શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.
(૧૩) આઠ કર્મથી મુકાણા; તેને નથી મુકાણા શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.
(૧૪) આઠ કર્મથી નથી મુકાણા; તેને મુકાણા શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.
(૧૫) ધર્મને અધર્મ શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

(૧૬) અધર્મને ધર્મ શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.

(૧૭) જિન માર્ગને અન્ય માર્ગ શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.

(૧૮) અન્ય માર્ગને જિન માર્ગ શ્રદ્ધે તે મિથ્યાત્વ.

(૧૯) જિન માર્ગથી ઓછું પ્રરૂપે તે મિથ્યાત્વ.

(૨૦) જિન માર્ગથી અધિક પ્રરૂપે તે મિથ્યાત્વ.

(૨૧) જિન માર્ગથી વિપરીત પ્રરૂપે તે મિથ્યાત્વ.

(૨૨) અવિનય મિથ્યાત્વ

(૨૩) અકિરિયા મિથ્યાત્વ

(૨૪) અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ

(૨૫) આશાતના મિથ્યાત્વ

આ પચ્ચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ મારા જીવે (તમારા જીવે) સેવ્યું હોય, સેવરાવ્યું હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદના કરી હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૨૧ : ચૌદ પ્રકારના સંમૂર્ચ્છિમ જીવ

ચૌદ પ્રકારના સંમૂર્ચ્છિમ મનુષ્ય સંબંધી પાપ-દોષ લાગ્યા હોય તે આલોઉં -

૧. ઉચ્ચારેસુ વા
૨. પાસવણેસુ વા
૩. ખેલેસુ વા
૪. સિંઘાણેસુ વા
૫. વંતેસુ વા
૬. પિત્તેસુ વા
૭. પૂએસુ વા
૮. સોણિએસુ વા
૯. સુક્કેસુ વા
૧૦. સુક્ક પુગ્ગલ પરિસાડેસુ વા
૧૧. વિગય જીવ કલેવરેસુ વા
૧૨. ઇત્થી પુરિસ સંજોગેસુ વા
૧૩. નગર નિદ્ધમણેસુ વા
૧૪. સવ્વેસુ ચેવ અસુઇટ્ઠાણેસુ વા

એ ચૌદ પ્રકારના સંમૂર્ચ્છિમ મનુષ્યની વિરાધના કરી હોય તો; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ઇચ્છામિ ઠામિ...

ઇચ્છામિ ઠામિ
પડિક્કમિઉં
જો મે
દેવસિઓ
અઈયારો
કઓ
કાઈઓ
વાઈઓ
માણસિઓ
ઉસ્સુત્તો
ઉમ્મગ્ગો
અકપ્પો
અકરણિજ્જો
દુજ્ઝાઓ
દુવ્વિચિંતિઓ
અણાયારો
અણિચ્છિયવ્વો
અસાવગ પાઉગ્ગો
નાણે
તહ
દંસણે
ચરિત્તાચરિત્તે
સુએ
સામાઈએ
તિણ્હં
ગુત્તીણં
ચઉણ્હં
કસાયાણં
પંચણ્હ
મણુવ્વયાણં
તિણ્હં
ગુણવ્વયાણં
ચઉણ્હં
સિક્ખાવયાણં
બારસ
વિહસ્સ
સાવગ ધમ્મસ્સ
જં ખંડિયં
જં વિરાહિયં
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં

નમસ્કાર મંત્ર

નમો અરિહંતાણં
નમો સિદ્ધાણં
નમો આયરિયાણં
નમો ઉવજ્ઝાયાણં
નમો લોએ સવ્વસાહૂણં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

કરેમિ ભંતે !

કરેમિ ભંતે !
સામાઈયં
સાવજ્જં જોગં
પચ્ચક્ખામિ
જાવ નિયમં
પજ્જુવાસામિ
દુવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ
ન કારવેમિ
મણસા
વયસા
કાયસા
તસ્સ ભંતે !
પડિક્કમામિ
નિંદામિ
ગરિહામિ
અપ્પાણં વોસિરામિ

પાઠ ૨૨ : ચત્તારિ મંગલ સૂત્ર

(વિધિ : 'ચત્તારિ મંગલં'નો પાઠ બોલતાં સમયે જમણો ઢીંચણ ઊંચો કરી, ડાબો ઢીંચણ ધરતીએ સ્થાપીને, બંને હાથ જોડી, મસ્તકે અંજલિ કરી બોલવો.)

ચત્તારિ મંગલં –
અરિહંતા મંગલં
સિદ્ધા મંગલં
સાહૂ મંગલં
કેવલિ પન્નત્તો
ધમ્મો મંગલં.
ચત્તારિ લોગુત્તમા –
અરિહંતા લોગુત્તમા
સિદ્ધા લોગુત્તમા
સાહૂ લોગુત્તમા
કેવલિ પન્નત્તો
ધમ્મો લોગુત્તમો.
ચત્તારિ સરણં
પવજ્જામિ –
અરિહંતા સરણં પવજ્જામિ
સિદ્ધા સરણં પવજ્જામિ
સાહૂ સરણં પવજ્જામિ
કેવલિ પન્નત્તં ધમ્મં સરણં પવજ્જામિ.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

છંદ

ચાર શરણા, દુઃખ હરણા, અવર શરણ નહિ કોય
જે ભવ્ય પ્રાણી આદરે, અક્ષય અવિચલ પદ હોય
અંગૂઠે અમૃત વસે, લબ્ધિ તણા ભંડાર
ગુરુ ગૌતમને સમરીએ, મનવાંછિત ફળ દાતાર
ભાવે ભાવના ભાવીએ, ભાવે દીજે દાન
ભાવે ધર્મ આરાધીએ, ભાવે કેવલજ્ઞાન

દયા તે સુખની વેલડી... દોહરા

(સમય હોય તો બોલી શકાય.)

દયા તે સુખની વેલડી, દયા તે સુખની ખાણ
અનંતા જીવ મુક્તે ગયા, દયા તણાં ફળ જાણ...

હિંસા દુઃખની વેલડી, હિંસા દુઃખની ખાણ
અનંતા જીવ નરકે ગયા, હિંસા તણાં ફળ જાણ...

જીવડા જીવનું જતન કરજે, ઓળખજે આચાર,
દોહ્યલી વેળાએ જાણજે, ધર્મ સખાયો થાય...

ધર્મ વાડીએ ન નીપજે, ધર્મ હાટે ન વેચાય
ધર્મ વિવેકે નીપજે, જો કરીએ તો થાય...

રાત્રિ ગુમાવી સૂઈને, દિવસ ગુમાવ્યો ખાય,
હીરા જેવો મનુષ્ય ભવ, કોડી બદલે જાય...

દાન શિયળ તપ ભાવના, ધર્મના ચાર પ્રકાર,
કરો આરાધો ભાવથી, તો ઊતરશો ભવ પાર...

કરો દલાલી ધર્મની, દીસે અધિકી જ્યોત,
શ્રી કૃષ્ણ વાસુદેવ જાણવા, જેણે બાંધ્યું તીર્થંકર ગોત્ર...

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ઇચ્છામિ ઠામિ સૂત્ર

ઇચ્છામિ ઠામિ
સૂત્ર પડિક્કમિઉં
જો મે
દેવસિઓ
અઇયારો
કઓ
કાઇઓ
વાઇઓ
માણસિઓ
ઉસ્સુત્તો
ઉમ્મગ્ગો
અકપ્પો
અકરણિજ્જો
દુજ્ઝાઓ
દુવ્વિચિંતિઓ
અણાયારો
અણિચ્છિયવ્વો
અસાવગ પાઉગ્ગો
નાણે
તહ
દંસણે
ચરિત્તાચરિત્તે
સુએ
સામાઇએ
તિણ્હં
ગુત્તીણં
ચઉણ્હ
કસાયાણં
પંચણ્હં
મણુવ્વયાણં
તિણ્હં
ગુણવ્વયાણં
ચઉણ્હં
સિક્ખાવયાણં
બારસ
વિહસ્સ
સાવગ ધમ્મસ્સ
જં ખંડિયં
જં વિરાહિયં
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં સૂત્ર

ઇચ્છામિ
પડિક્કમિઉં
ઇરિયાવહિયાએ
વિરાહણાએ
ગમણાગમણે
પાણક્કમણે
બીયક્કમણે
હરિયક્કમણે

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ઓસા
ઉત્તિંગ
પણગ
દગ
મટ્ટી
મક્કડા-સંતાણા
સંકમણે
જે મે જીવા
વિરાહિયા
એગિંદિયા
બેઈંદિયા
તેઈંદિયા
ચઉરિંદિયા
પંચિંદિયા
અભિહયા
વત્તિયા
લેસિયા
સંઘાઈયા
સંઘટ્ટિયા
પરિયાવિયા
કિલામિયા
ઉદ્દવિયા
ઠાણાઓ ઠાણં
સંકામિયા
જીવિયાઓ વવરોવિયા
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

આલોચણા સૂત્ર

ચાર ગતિ, ચોવીસ દંડક, ચોરાસી લાખ જીવાયોનિ, એક ક્રોડ સાડી સત્તાણું લાખ કુલ કોટીના જીવને મારા જીવે, (તમારા જીવે) આજના દિવસ સંબંધી આરંભે, સમારંભે મન, વચન, કાયાએ કરી દુભવ્યા હોય; દ્રવ્ય પ્રાણ ભાવ પ્રાણ દુભવ્યા હોય; પરિતાપના કિલામના ઉપજાવી હોય; ક્રોધ, માને, માયાએ, લોભે, રાગે, દ્વેષે, હાસ્યે, ભયે, ખળાયે, ધ્રીઠાયે, આપ-થાપનાએ, પર-ઉથાપનાએ, દુષ્ટ લેશ્યાએ, દુષ્ટ પરિણામે, દુષ્ટ ધ્યાને (આર્ત, રૌદ્ર ધ્યાને) કરીને, ઈર્ષ્યાએ, મમતે, હઠપણે, અવજ્ઞા કરી હોય; દુઃખમાં જોડ્યાં હોય, સુખથી ચૂકવ્યા (છોડાવ્યા) હોય; પ્રાણ, પર્યાય, સંજ્ઞા, ઈન્દ્રિય આદિ લબ્ધિ-ઋદ્ધિથી ભ્રષ્ટ કર્યા હોય; તો તે સર્વ મળી અઢાર લાખ ચોવીસ હજાર, એકસો વીસ પ્રકારે પાપ - દોષ લાગ્યો હોય તો; અરિહંત, અનંતા સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

શ્રમણ સૂત્ર

પહેલું શ્રમણ સૂત્ર

પાઠ ૨૩ : શય્યા સૂત્ર

(નિદ્રાદોષથી નિવર્ત્તવાનો પાઠ)

ઈચ્છામિ
પડિક્કમિઉં
પગામસિજ્જાએ
નિગામસિજ્જાએ
સંથારા ઉવટ્ટણાએ
પરિયટ્ટણાએ
આઉંટ્ટણ પસારણાએ
છપ્પઈ સંઘટ્ટણાએ
કુઈએ
કક્કરાઈએ
છીએ
જંભાઈએ
આમોસે
સસરક્ખામોસે
આઉલમાઉલાએ
સોવણવત્તિયાએ
ઈત્થી વિપ્પરિયાસિયાએ
(બહેનોએ 'પુરિસ વિપ્પરિયાસિયાએ' પાઠ બોલવો.)
દિટ્ઠિ વિપ્પરિયાસિયાએ
મણ વિપ્પરિયાસિયાએ
પાણભોયણ વિપ્પરિયાસિયાએ
જો મે દેવસિઓ+ અઈયારો કઓ
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

બીજું શ્રમણ સૂત્ર

પાઠ ૨૪ : ગોચર ચર્યા સૂત્ર

(ગોચરીના દોષોથી નિવર્ત્તવાનો પાઠ)

પડિક્કમામિ
ગોયર ચરિયાએ
ભિક્ખાયરિયાએ
ઉગ્ઘાડ-કવાડ-ઉગ્ઘાડણાએ
સાણા-વચ્છા-દારા-સંઘટ્ટણાએ
મંડી પાહુડિયાએ

+ (યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઈઓ (૨) પક્ખિઓ (૩) ચાઉમ્માસિઓ (૪) સંવચ્છરિઓ શબ્દ બોલવા.)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

બલિ પાહુડિયાએ
ઠવણા પાહુડિયાએ
સંકિએ
સહસાગારે
અણેસણાએ
પાણ ભોયણાએ
બીય ભોયણાએ
હરિય ભોયણાએ
પચ્છા કમ્મિયાએ
પુરે કમ્મિયાએ
અદિટ્ઠહડાએ
દગ-સંસટ્ઠ-હડાએ
રય-સંસટ્ઠ-હડાએ
પારિસાડણિયાએ
પારિટ્ઠાવણિયાએ
ઓહાસણ ભિક્ખાએ
જં
ઉગ્ગમેણં
ઉપ્પાયણેસણાએ
અપરિસુદ્ધં
પરિગ્ગહિયં
પરિભુત્તં વા
જં
ન પરિટ્ઠવિયં
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ત્રીજું શ્રમણ સૂત્ર

પાઠ ૨૫ : કાલ પ્રતિલેખના સૂત્ર

(સ્વાધ્યાય અને પ્રતિલેખનના દોષથી નિવર્ત્તવાનો પાઠ)

પડિક્કમામિ
ચાઉક્કાલં
સજ્ઝાયસ્સ
અકરણયાએ
ઉભઓકાલં
ભંડોવગરણસ્સ
અપ્પડિલેહણાએ
દુપ્પડિલેહણાએ
અપ્પમજ્જણાએ
દુપ્પમજ્જણાએ
અઇક્કમે
વઇક્કમે
અઇયારે
અણાયારે
જો મે દેવસિઓ★ અઇયારો
કઓ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

★ (યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઈઓ (૨) પક્ખિઓ (૩) ચાઉમ્માસિઓ અને (૪) સંવચ્છરિઓ શબ્દ બોલવા.)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ચોથું શ્રમણ સૂત્ર

પાઠ ૨૬ : અસંયમ સૂત્ર

(૩૩ બોલમાં હેય, જ્ઞેય, ઉપાદેય સંબંધીનો પાઠ)

પડિક્કમામિ
એગવિહે
અસંજમે
પડિક્કમામિ
દોહિં બંધણેહિં
રાગ બંધણેણં
દોસ બંધણેણં
પડિક્કમામિ
તિહિં દંડેહિં
મણ દંડેણં
વય દંડેણં
કાય દંડેણં
પડિક્કમામિ
તિહિં ગુત્તીહિં
મણ ગુત્તીએ
વય ગુત્તીએ
કાય ગુત્તીએ
પડિક્કમામિ
તિહિં સલ્લેહિં
માયા સલ્લેણં
નિયાણ સલ્લેણં
મિચ્છા દંસણ સલ્લેણં
પડિક્કમામિ
તિહિં ગારવેહિં
ઈડ્ઢી ગારવેણં
રસ ગારવેણં
સાયા ગારવેણં
પડિક્કમામિ
તિહિં વિરાહણાહિં
નાણ વિરાહણાએ
દંસણ વિરાહણાએ
ચરિત્ત વિરાહણાએ
પડિક્કમામિ
ચઉહિં કસાએહિં
કોહ કસાએણં
માણ કસાએણ
માયા કસાએણં
લોહ કસાએણં
પડિક્કમામિ
ચઉહિં સન્નાહિં
આહાર સન્નાએ
ભય સન્નાએ
મેહુણ સન્નાએ
પરિગ્ગહ સન્નાએ
પડિક્કમામિ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ચઉહિં વિકહાહિં
ઈત્થી કહાએ
(બહેનોએ 'પુરિસ કહાએ' પાઠ બોલવો.)
ભત્ત કહાએ
દેસ કહાએ
રાય કહાએ
પડિક્કમામિ
ચઉહિં ઝાણેહિં
અટ્ટેણં ઝાણેણં
રુદ્દેણં ઝાણેણં
ધમ્મેણં ઝાણેણં
સુક્કેણં ઝાણેણં
પડિક્કમામિ
પંચહિં કિરિયાહિં
કાઈયાએ
અહિગરણિયાએ
પાઉસિયાએ
પારિતાવણિયાએ
પાણાઈવાય કિરિયાએ
પડિક્કમામિ
પંચહિં કામગુણેહિં
સદ્દેણં
રૂવેણં
ગંધેણં
રસેણં
ફાસેણં
પડિક્કમામિ
પંચહિં મહવ્વએહિં
સવ્વાઓ
પાણાઈવાયાઓ વેરમણં
સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં
સવ્વાઓ
અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં
સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં
સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં
પડિક્કમામિ
પંચહિં સમિઈહિં
ઈરિયા સમિઈએ
ભાસા સમિઈએ
એસણા સમિઈએ
આયાણ ભંડમત્ત
નિક્ખેવણા સમિઈએ
ઉચ્ચાર-પાસવણ-ખેલ
જલ્લ-સિંઘાણ
પારિટ્ઠાવણિયા સમિઈએ
પડિક્કમામિ
છહિં જીવ નિકાએહિં
પુઢવિ કાએણં
આઉ કાએણં
તેઉ કાએણં

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

વાઉ કાએણં
વણસ્સઇ કાએણં
તસ કાએણં
પડિક્કમામિ
છહિં લેસાહિં
કિણ્હ લેસાએ
નીલ લેસાએ
કાઉ લેસાએ
તેઉ લેસાએ
પઉમ લેસાએ
સુક્ક લેસાએ
પડિક્કમામિ
સત્તહિં ભયટ્ઠાણેહિં
અટ્ઠહિં મયટ્ઠાણેહિં
નવહિં બંભચેરગુત્તીહિં
દસવિહે સમણધમ્મે
એક્કારસહિં
ઉવાસગ
પડિમાહિં
બારસહિં ભિક્ખુ પડિમાહિં
તેરસહિં કિરિયા ઠાણેહિં
ચઉદસહિં ભૂયગામેહિં
પન્નરસહિં પરમાહમ્મિએહિં
સોલસહિં ગાહાસોલસએહિં

સત્તરસવિહે અસંજમે
અટ્ઠારસવિહે અબંભે
એગૂણવીસાએ }
નાયજ્ઝયણેહિં }
વીસાએ અસમાહિ ઠાણેહિં
ઇક્કવીસાએ સબલેહિં
બાવીસાએ પરિસહેહિં
તેવીસાએ સૂયગડજ્ઝયણેહિં
ચઉવીસાએ દેવેહિં
પણવીસાએ ભાવણાહિં
છવ્વીસાએ દસા કપ્પ }
વવહારાણં ઉદ્દેસણ કાલેહિં }
સત્તાવીસાએ અણગાર ગુણેહિં
અટ્ઠાવીસાએ આયારપ્પકપ્પેહિં
એગૂણતીસાએ }
પાવસુયપ્પસંગેહિ }
તીસાએ મહામોહણીયટ્ઠાણેહિં
એગતીસાએ સિદ્ધાઇગુણેહિં
બત્તીસાએ જોગ સંગહેહિં
તેત્તીસાએ આસાયણાહિં
અરિહંતાણં આસાયણાએ
સિદ્ધાણં આસાયણાએ
આયરિયાણં આસાયણાએ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ઉવજ્ઝાયાણં આસાયણાએ
સાહૂણં આસાયણાએ
સાહુણીણં આસાયણાએ
સાવયાણં આસાયણાએ
સાવિયાણં આસાયણાએ
દેવાણં આસાયણાએ
દેવીણં આસાયણાએ
ઈહલોગસ્સ આસાયણાએ
પરલોગસ્સ આસાયણાએ
કેવલિ પન્નત્તસ્સ
ધમ્મસ્સ આસાયણાએ
સદેવ મણુય આસુરસ્સ
લોગસ્સ આસાયણાએ
સવ્વ પાણ - ભૂય - જીવ
સત્તાણં આસાયણાએ
કાલસ્સ આસાયણાએ
સુયસ્સ આસાયણાએ
સુયદેવયાએ આસાયણાએ
વાયણારિયસ્સ આસાયણાએ
જં વાઈદ્ધં
વચ્ચામેલિયં
હીણક્ખરં
અચ્ચક્ખરં
પયહીણં
વિણયહીણં
જોગહીણં
ઘોસહીણં
સુટ્ઠુદિન્નં
દુટ્ઠુ પડિચ્છિયં
અકાલે કઓ સજ્ઝાઓ
કાલે ન કઓ સજ્ઝાઓ
અસજ્ઝાઈએ સજ્ઝાઈયં
સજ્ઝાઈએ ન સજ્ઝાઈયં
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં

એમ એક બોલથી માંડીને તેત્રીસ બોલ સુધી મારા જીવે; (તમારા જીવે), જાણવા જોગ બોલ જાણ્યા ન હોય; આદરવા જોગ બોલ આદર્યા ન હોય; અને છાંડવા જોગ બોલ છાંડ્યા ન હોય, તો અરિહંત અનંત સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ધન્ય છે એ મહાપુરુષોને ! જેઓ જાણવા જોગ બોલ જાણતા હશે, આદરવા જોગ આદરતા હશે અને છાંડવા જોગ છાંડતા હશે. તેમને મારી (તમારી) સમય સમયની વંદના હોજો.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાંચમું શ્રમણ સૂત્ર

પાઠ ૨૭ : પ્રતિજ્ઞા સૂત્ર

(નિર્ગ્રંથ પ્રવચન વિશુદ્ધિનો પાઠ)

નમો
ચઉવીસાએ તિત્થયરાણં
ઉસભાઇ મહાવીર
પજ્જવસાણાણં
ઇણમેવ
નિગ્ગંથં
પાવયણં
સચ્ચં
અણુત્તરં
કેવલિયં
પડિપુન્નં
નેઆઉયં
સંસુદ્ધં
સલ્લકત્તણં
સિદ્ધિ મગ્ગં
મુત્તિ મગ્ગં
નિજ્જાણ મગ્ગં
નિવ્વાણ મગ્ગં
અવિતહમવિસંધિ
સવ્વ દુક્ખ પહીણમગ્ગં
ઇત્થં
ઠિઆ
જીવા
સિજ્ઝંતિ
બુજ્ઝંતિ
મુચ્ચંતિ
પરિનિવ્વાયંતિ
સવ્વ દુક્ખાણ
મંતં કરન્તિ
તં ધમ્મં
સદ્દહામિ
પત્તિઆમિ
રોએમિ
ફાસેમિ
પાલેમિ
અણુપાલેમિ
તં ધમ્મં
સદ્દહંતો
પત્તિઅંતો
રોઅંતો
ફાસંતો
પાલંતો
અણુપાલંતો
તસ્સ ધમ્મસ્સ
કેવલી પન્નત્તસ્સ
અબ્ભુટ્ઠિઓમિ
આરાહણાએ
વિરઓમિ વિરાહણાએ
અસંજમં પરિયાણામિ
સંજમં ઉવસંપજ્જામિ
અબંભં પરિયાણામિ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

બંભં ઉવસંપજ્જામિ
અકપ્પં પરિયાણામિ
કપ્પં ઉવસંપજ્જામિ
અન્નાણં પરિયાણામિ
નાણં ઉવસંપજ્જામિ
અકિરિયં પરિયાણામિ
કિરિયં ઉવસંપજ્જામિ
મિચ્છત્તં પરિયાણામિ
સમ્મત્તં ઉવસંપજ્જામિ
અબોહિં પરિયાણામિ
બોહિં ઉવસંપજ્જામિ
અમગ્ગં પરિયાણામિ
મગ્ગં ઉવસંપજ્જામિ
જં સંભરામિ
જં ચ ન સંભરામિ
જં પડિક્કમામિ
જં ચ ન પડિક્કમામિ
તસ્સ સવ્વસ્સ
દેવસિયસ્સ+
અઈયારસ્સ
પડિક્કમામિ
સમણોઽહં
સંજય
વિરય

+ યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઈયસ્સ, (૨) પક્ખિયસ્સ, (૩) ચાઉમાસ્સિયસ્સ (૪) સંવચ્છરિયસ્સ બોલવું.

પડિહય
પચ્ચક્ખાય
પાવકમ્મો
અનિયાણો
દિટ્ઠિ સંપન્નો
માયામોસો વિવજ્જિઓ
અઢ્ઢાઈજ્જેસુ દીવ સમુદ્દેસુ
પન્નરસ કમ્મભૂમીસુ
જાવંતિ
કેઈ
સાહૂ
રયહરણ ગુચ્છગ પડિગ્ગહધારા
પંચ મહવ્વય ધારા
અઢ્ઢારસ સહસ્સ સીલંગ રહધારા
અક્ખય આયાર ચરિત્તા
તે સવ્વે
સિરસા
મણસા
મત્થએણ વંદામિ

ઈતિ અતિચાર આલોવ્યા, પડિક્કમ્યા, નિંદ્યા, નિઃશલ્ય થયા. વિશેષે વિશેષે અરિહંત, સિદ્ધ, કેવલી, ગણધરજી, આચાર્યજી, ઉપાધ્યાયજી, સાધુ-સાધ્વી, ગુર્વાદિકને ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

(વિધિ - ખામણાની આજ્ઞા માંગીને, એમ બોલીને).

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ ૨૮ : પહેલા ખામણા

(અરિહંત ભગવંતોને)

(**ખામણાની વિધિ** : ભૂમિ ઉપર બંને ગોઠણ ઢાળી, બંને હાથની કોણીઓ નાભિએ અડાડીને રાખવી તથા બંને હાથ જોડી રાખી સ્થિર ચિત્તે ખામણા બોલવા.)

પહેલા ખામણા પંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિશે જયવંતા તીર્થંકર દેવ બિરાજે છે, તેઓને કરું છું. તે સ્વામીના ગુણગ્રામ કરતાં જઘન્ય રસ ઊપજે તો કર્મની ક્રોડો કર્મ ખપે, અને ઉત્કૃષ્ટ રસ ઊપજે, તો આ જીવ તીર્થંકર નામગોત્ર ઉપાર્જે. હાલ બિરાજતા વીસ તીર્થંકરોનાં નામ કહું છું :

પહેલાં	શ્રી સીમંધર	સ્વામી	અગિયારમા	શ્રી વજ્રધર	સ્વામી
બીજા	શ્રી જુગમંદિર	સ્વામી	બારમા	શ્રી ચન્દ્રાનન	સ્વામી
ત્રીજા	શ્રી બાહુ	સ્વામી	તેરમા	શ્રી ચંદ્રબાહુ	સ્વામી
ચોથા	શ્રી સુબાહુ	સ્વામી	ચૌદમા	શ્રી ભુજંગદેવ	સ્વામી
પાંચમા	શ્રી સુજાતનાથ	સ્વામી	પંદરમા	શ્રી ઈશ્વર	સ્વામી
છટ્ઠા	શ્રી સ્વયંપ્રભ	સ્વામી	સોળમા	શ્રી નેમપ્રભ	સ્વામી
સાતમા	શ્રી ઋષભાનન	સ્વામી	સત્તરમા	શ્રી વીરસેન	સ્વામી
આઠમા	શ્રી અનંતવીર્ય	સ્વામી	અઢારમા	શ્રી મહાભદ્ર	સ્વામી
નવમા	શ્રી સૂરપ્રભ	સ્વામી	ઓગણીસમા	શ્રી દેવજશ	સ્વામી
દશમા	શ્રી વિશાલપ્રભ	સ્વામી	વીસમા	શ્રી અજિતસેન	સ્વામી

એ જઘન્ય તીર્થંકર ૨૦ અને ઉત્કૃષ્ટ હોય, તો ૧૬૦ (અથવા ૧૭૦) તેઓને મારી (તમારી) સમય સમયની વંદના હોજો.

તે સ્વામીનાથ કેવા છે ? મારા-તમારા મન - મનની વાત જાણી-દેખી રહ્યા છે, ઘટઘટની વાત જાણી-દેખી રહ્યા છે. સમય સમયની વાત જાણી-દેખી રહ્યા છે. ચૌદ રાજલોક અંજલિ જલ પ્રમાણે જાણી-દેખી રહ્યા છે. તે સ્વામીને અનંત જ્ઞાન છે,

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

અનંત દર્શન છે, અનંત ચારિત્ર છે, અનંત તપ છે, અનંત ધૈર્ય છે અને અનંત વીર્ય છે, એ ષટ્ ગુણે કરી સહિત છે. ચોત્રીસ અતિશયે કરી બિરાજમાન છે. પાંત્રીસ પ્રકારની સત્ય વચન વાણીના ગુણે કરી સહિત છે. એક હજારને અષ્ટ ઉત્તમ લક્ષણે કરી સહિત છે. અઢાર દોષરહિત છે. બાર ગુણે કરી સહિત છે. ચાર કર્મ ઘનઘાતી ક્ષય કર્યા છે. બાકીનાં ચાર કર્મ

પાતળાં પાડ્યાં છે. મુક્તિ જવાના કામી થકા વિચરે છે. ભવ્ય જીવોના સંદેહ ભાંગે છે. સજોગી, સશરીરી, કેવલજ્ઞાની-કેવલદર્શની, યથાખ્યાત ચારિત્રના ધરણહાર છે. ક્ષાયિક સમકિત, શુક્લ ધ્યાન, શુક્લ લેશ્યા, શુભ ધ્યાન, શુભ જોગ, ૬૪ ઈન્દ્રોના પૂજનિક, વંદનિક, અર્ચનિક છે. પંડિત વીર્ય આદિ અનંતગુણે કરી સહિત છે.

ધન્ય તે ગ્રામ, નગર, રાયહાણી, પુર, પાટણ જ્યાં જ્યાં પ્રભુ દેશના દેતા થકા વિચરતા હશે, ત્યાં ત્યાં રાઈસર, તલવર, માડંબિય, કોડુંબિય, શેઠ, સેનાપતિ, ગાથાપતિ, સ્વામીની દેશના સાંભળી કર્ણ પવિત્ર કરતા હશે તેમને ધન્ય છે, સ્વામીનાં દર્શન દેદાર કરી નેત્ર પવિત્ર કરતા હશે, તેમને ધન્ય છે, અશનાદિક ચૌદ પ્રકારનું દાન દઈ કર પવિત્ર કરતા હશે, તેમને પણ ધન્ય છે.

ધન્ય સ્વામીનાથ ! આપશ્રી પંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિશે બિરાજો છો. હું અપરાધી, દીન કિંકર, ગુણહીન, અહીં બેઠો છું. આપના કેવળ જ્ઞાન, કેવળ દર્શન, યથાખ્યાત ચારિત્ર અને તપને વિશે અવિનય, આશાતના, અભક્તિ, અપરાધ થયો હોય, તો હાથ જોડી, માન મોડી, મસ્તક નમાવી ભુજો-ભુજો કરી ખમાવું છું.

(વિધિ : 'વંદામિ નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કલ્લાણં મંગલં દેવયં ચેઈયં પજ્જુવાસામિ' સુધીનો પાઠ મસ્તક નમાવી ત્રણ વાર બોલવો.)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ ૨૯ : બીજા ખામણા

(સિદ્ધ ભગવંતોને)

બીજા ખામણા અનંતા સિદ્ધ ભગવંતોને કરું છું. એ ભગવંતોના ગુણગ્રામ કરતા જઘન્ય રસ ઊપજે તો ક્રોડો કર્મ ખપે અને ઉત્કૃષ્ટ રસ ઊપજે, તો આ જીવ તીર્થંકર નામગોત્ર ઉપાર્જે. આ ભરતક્ષેત્રને વિશે ચોવીસ તીર્થંકરો સિદ્ધ થયા. તેમનાં નામ કહું છું :

પહેલા	શ્રી ઋષભદેવ	સ્વામી	તેરમા	શ્રી વિમલનાથ	સ્વામી
બીજા	શ્રી અજિતનાથ	સ્વામી	ચૌદમા	શ્રી અનંતનાથ	સ્વામી
ત્રીજા	શ્રી સંભવનાથ	સ્વામી	પંદરમા	શ્રી ધર્મનાથ	સ્વામી
ચોથા	શ્રી અભિનંદન	સ્વામી	સોળમા	શ્રી શાંતિનાથ	સ્વામી
પાચમા	શ્રી સુમતિનાથ	સ્વામી	સત્તરમા	શ્રી કુંથુંનાથ	સ્વામી
છટ્ઠા	શ્રી પદ્મપ્રભ	સ્વામી	અઢારમા	શ્રી અરનાથ	સ્વામી
સાતમા	શ્રી સુપાર્શ્વનાથ	સ્વામી	ઓગણીસમા	શ્રી મલ્લિનાથ	સ્વામી
આઠમા	શ્રી ચંદ્રપ્રભ	સ્વામી	વીસમા	શ્રી મુનિસુવ્રત	સ્વામી
નવમા	શ્રી સુવિધિનાથ	સ્વામી	એકવીસમા	શ્રી નમિનાથ	સ્વામી
દશમા	શ્રી શીતલનાથ	સ્વામી	બાવીસમા	શ્રી નેમિનાથ	સ્વામી
અગિયારમા	શ્રી શ્રેયાંસનાથ	સ્વામી	ત્રેવીસમા	શ્રી પાર્શ્વનાથ	સ્વામી
બારમા	શ્રી વાસુપૂજ્ય	સ્વામી	ચોવીસમા	શ્રી વીર વર્ધમાન મહાવીર	સ્વામી

એ એક ચોવીશી, અનંત ચોવીશી પંદર ભેદે સીઝી, બુઝી, આઠ કર્મ ક્ષય કરી મોક્ષે પધાર્યા છે, તેમને મારી-તમારી સમય સમયની વંદના હોજો, આઠ કર્મનાં નામ પહેલું જ્ઞાનાવરણીય, બીજું દર્શનાવરણીય, ત્રીજું વેદનીય, ચોથું મોહનીય, પાંચમું આયુષ્ય, છઠ્ઠું નામ, સાતમું ગોત્ર આઠમું અંતરાય. એ આઠ કર્મ ક્ષય કરી, મુક્તિશીલાએ પહોંચ્યા છે. તે મુક્તિશીલા ક્યાં છે ?

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સમપૃથ્વીથી ૭૯૦ જોજન ઊંચપણે તારા મંડળ આવે. ત્યાંથી દસ જોજન ઊંચપણે સૂર્યનું વિમાન છે. ત્યાંથી ૮૦ જોજન ઊંચપણે ચંદ્રનું વિમાન છે. ત્યાંથી ચાર જોજન ઊંચપણે નક્ષત્રનાં વિમાન છે. ત્યાંથી ચાર જોજન ઊંચપણે બુધનો તારો છે. ત્યાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે શુક્રનો તારો છે. ત્યાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે બૃહસ્પતિ(ગુરુ)નો તારો છે. ત્યાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે મંગળનો તારો છે. ત્યાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે છેલ્લો શનિશ્ચરનો તારો છે. એમ નવસો જોજન સુધી જ્યોતિષ ચક્ર છે.

ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજનની ક્રોડા-ક્રોડી ઊંચપણે બાર દેવલોક આવે છે. તેનાં નામ : પહેલું સુધર્મ બીજું ઈશાન ત્રીજું સનત્કુમાર ચોથું માહેન્દ્ર પાંચમું બ્રહ્મલોક છઠ્ઠું લાંતક સાતમું મહાશુક્ર આઠમું સહસ્રાર નવમું આણત દશમું પ્રાણત અગિયારમું આરણ અને બારમું અચ્યુત. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજનની ક્રોડા-ક્રોડી ઊંચપણે ચડીએ ત્યારે નવ ગ્રૈવેયક આવે છે. તેનાં નામ : પહેલી ભદ્દે, બીજી સુભદ્દે, ત્રીજી સુજાએ, ચોથી સુમાણસે, પાંચમી પ્રિયદંસણે, છટ્ઠી સુદંસણે, સાતમી આમોહે, આઠમી સુપડિબદ્ધે અને નવમી જસોધરે. તેમાં ત્રણ ત્રિક છે. પહેલી ત્રિકમાં ૧૧૧ વિમાન છે. બીજી ત્રિકમાં ૧૦૭ અને ત્રીજી ત્રિકમાં ૧૦૦ વિમાન છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજનની ક્રોડા-ક્રોડી ઊંચપણે ચડીએ, ત્યારે પાંચ અનુત્તર વિમાન આવે છે. તેનાં નામ : પહેલું વિજય, બીજું વિજયંત, ત્રીજું જયંત, ચોથું અપરાજિત અને પાંચમું સર્વાર્થસિદ્ધ.

આ સર્વાર્થસિદ્ધ મહાવિમાનની ધ્વજાથી બાર જોજન ઊંચપણે મુક્તિશીલા છે, તે મુક્તિશીલા કેવી છે ? પિસ્તાલીસ લાખ જોજનની લાંબી-પહોળી છે. મધ્યે આઠ જોજનની જાડી

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

છે. ઊતરતાં છેડે માખીની પાંખ કરતાં પણ પાતળી છે. ઉજળી, ગોખીર, શંખ, ચંદ્ર, અંકરત્ન, રૂપાનો પટ, મોતીનો હાર અને ક્ષીર સાગરના પાણી થકી પણ અધિક ઉજળી છે.

એ સિદ્ધશીલા ઉપર એક જોજન, એના છેલ્લા ગાઉના છટ્ઠા ભાગને વિશે શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી નિરંજન, નિરાકાર બિરાજી રહ્યા છે. તે ભગવંતજી કેવા છે ? અવર્ણે, અગંધે, અરસે, અફાસે, અમૂર્તિ, અવિનાશી, ભૂખ નહિ, દુઃખ નહિ, રોગ નહિ, શોક નહિ, જન્મ નહિ, જરા નહિ, મરણ નહિ, કાયા નહિ, કર્મ નહિ, અનંત અનંત આત્મિક સુખની લહેરમાં બિરાજી રહ્યા છે.

ધન્ય સ્વામીનાથ ! આપશ્રી સિદ્ધક્ષેત્રને વિશે બિરાજો છો. હું અપરાધી, દીન, કિંકર, ગુણહીન અહીં બેઠો છું. આપના અનંત જ્ઞાન, દર્શન ઉપયોગ સંબંધી અવિનય, આશાતના, અભક્તિ, અપરાધ થયો હોય, તો હાથ જોડી, માન મોડી, મસ્તક નમાવી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

(વિધિ : 'વંદામિ નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કલ્લાણં મંગલં દેવયં ચેઈયં પજ્જુવાસામિ' - આ પાઠ ત્રણ વાર બોલવો.)

પાઠ ૩૦ : ત્રીજા ખામણા

(કેવલી ભગવંતોને)

ત્રીજા ખામણા પંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિશે બિરાજતા જયવંતા કેવલી ભગવંતોને કરું છું. તે સ્વામી જઘન્ય હોય, તો બે ક્રોડ કેવલી અને ઉત્કૃષ્ટ હોય, તો નવ ક્રોડ કેવલી, એ સર્વને મારી (તમારી) સમય સમયની વંદના હોજો.

તે સ્વામી કેવા છે ? મારા તમારા મન-મનની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે. ઘટ ઘટની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે. સમય

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સમયની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે. ચૌદ રાજલોક અંજલિ જલ પ્રમાણે જાણી દેખી રહ્યા છે. તેમને અનંત જ્ઞાન છે, અનંત દર્શન છે, અનંત ચારિત્ર છે, અનંત તપ છે, અનંત ધૈર્ય છે, અનંત વીર્ય છે. એ ષટ્ ગુણે કરી સહિત છે. ચાર કર્મ ઘનઘાતી ક્ષય કર્યાં છે, બાકીનાં ચાર કર્મ પાતળાં પાડ્યાં છે. મુક્તિ જવાના કામી થકા વિચરે છે. ભવ્ય જીવોના સંદેહ ભાંગે છે. સજોગી સશરીરી, કેવલજ્ઞાની, કેવલદર્શની, યથાખ્યાત ચારિત્રના ધરણહાર છે. ક્ષાયિક સમકિત શુક્લ ધ્યાન, શુક્લ લેશ્યા, શુભ ધ્યાન, શુભ જોગ, પંડિત વીર્ય આદિ અનંત ગુણે કરી સહિત છે.

ધન્ય તે સ્વામી ! ગામ, નગર, રાયહાણી પુર, પાટણને વિશે જ્યાં જ્યાં દેશના દેતાં થકા વિચરતાં હશે, ત્યાં ત્યાં રાઈસર, તલવર, માડંબિય, કોડુંબિય, શેઠ, સેનાપતિ, ગાથાપતિ, સ્વામીની દેશના સાંભળી કર્ણ પવિત્ર કરતા હશે, તેમને ધન્ય છે, સ્વામીનાં દર્શન દેદાર કરી નેત્ર પવિત્ર કરતા હશે, તેમને ધન્ય છે, સ્વામીને અશનાદિક ચૌદ પ્રકારનું દાન દઈ કર પવિત્ર કરતા હશે, તેમને પણ ધન્ય છે.

ધન્ય સ્વામીનાથ ! આપશ્રી પંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિશે બિરાજો છો, હું અપરાધી, દીન, કિંકર, ગુણહીન અહીં બેઠો છું. આપનાં કેવળ જ્ઞાન, કેવળ દર્શન, યથાખ્યાત ચારિત્ર અને તપને વિશે અવિનય, આશાતના, અભક્તિ, અપરાધ થયો હોય, તો હાથ જોડી, માન મોડી, મસ્તક નમાવી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

(વિધિ : 'વંદામિ નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કલ્લાણં મંગલં દેવયં ચેઈયં પજ્જુવાસામિ' - આ પાઠ ત્રણ વાર બોલવો.)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ ૩૧ : ચોથા ખામણા

(ગણધરજી, આચાર્યજી, ઉપાધ્યાયજીને)

ચોથા ખામણા ગણધરજી આચાર્યજી ઉપાધ્યાયજીને કરું છું. ગણધરજી બાવન ગુણે કરી સહિત છે. આચાર્યજી છત્રીસ ગુણે કરી સહિત છે. ઉપાધ્યાયજી પચ્ચીસ ગુણે કરી સહિત છે. મારા-તમારા ધર્મગુરુ, ધર્માચાર્ય, ધર્મ ઉપદેશના દાતાર, પંડિતરાજ, મુનિરાજ, ગીતાર્થ બહુસૂત્રી, સૂત્ર સિદ્ધાંતના પારગામી, તરણતારણ તારણી નાવા સમાન, સફરી જહાજ સમાન, રત્નચિંતામણિ સમાન, પારસમણિ સમાન, જિનશાસનના શણગાર, ધર્મના મુખી, ધર્મના નાયક, સંઘના મુખી, સંઘના નાયક, એવી અનેક શુભ ઉપમાએ કરી બિરાજમાન હતા પૂજ્ય શ્રી ડુંગરસિંહજી મહારાજ સાહેબ, પૂજ્ય શ્રી જશાજી મહારાજ સાહેબ, પૂજ્ય શ્રી પુરુષોત્તમજી મહારાજ સાહેબ, પૂજ્ય શ્રી પ્રાણલાલજી મહારાજ સાહેબ આદિ લઈને ઘણા ગણધરજી, આચાર્યજી, ઉપાધ્યાયજી. આલોવી, પડિક્કમિ નિન્દી નિઃશલ્ય થઈને, પ્રાયઃ દેવલોકે પધાર્યા છે, તેમનો ઘણો ઘણો ઉપકાર છે.

આજ વર્તમાનકાળે તરણ તારણ તારણી નાવા સમાન; સફરી જહાજ સમાન, રત્ન ચિંતામણિ સમાન, કલ્પવૃક્ષ સમાન, જિનશાસનના શણગાર, ધર્મના મુખી, ધર્મના નાયક, સંઘના મુખી, સંઘના નાયક એવી અનેક શુભ ઉપમાએ કરી બિરાજમાન પૂજ્ય શ્રી★.............. આદિ ઘણાં ઘણાં સાધુ-સાધ્વીજીઓ વીતરાગ દેવની આજ્ઞામાં જ્યાં જ્યાં બિરાજતાં હોય, ત્યાં ત્યાં તેઓને મારી તમારી સમય સમયની વંદના હોજો.

★ પોતાના ઉપકારી તથા બિરાજીત સંત-સતીજીઓનાં નામ બોલવાં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

તે સ્વામી કેવા છે ? શુદ્ધ પંચ મહાવ્રતના પાલણહાર છે, પાંચ સમિતિએ અને ત્રણ ગુપ્તિએ સહિત, છકાયના પિયર, છકાયના નાથ, સાત ભયના ટાલણહાર, આઠ મદના ગાલણહાર, નવ વાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યના પાલણહાર, દશ વિધ યતિ ધર્મના અજવાલિક, બાર ભેદે તપશ્ચર્યાના કરણહાર, સત્તાર ભેદે સંયમના ધરણહાર, બાવીસ પરિષહના જિતણહાર, સત્તાવીસ સાધુજીના ગુણે કરી સહિત, ૪૨-૪૭-૯૬ દોષરહિત આહાર પાણીના લેવણહાર, બાવન અનાચારના ટાલણહાર, સચેતના ત્યાગી, અચેતના ભોગી, કંચન-કામિનીના ત્યાગી, માયા મમતાના ત્યાગી, સમતાના સાગર, દયાના આગર આદિ અનેક ગુણે કરી સહિત છે.

ધન્ય મહારાજ ! આપશ્રી ગામ, નગર, રાયહાણી પુર, પાટણને વિશે બિરાજો છો, હું અપરાધી, દીન, કિંકર, ગુણહીન અહીં બેઠો છું. આજના દિવસ સંબંધી આપનાં જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપને વિશે અવિનય, આશાતના, અભક્તિ, અપરાધ થયો હોય, તો હાથ જોડી, માન મોડી, મસ્તક નમાવી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

(વિધિ : 'વંદામિ નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કલ્લાણં મંગલં દેવયં ચેઈયં પજ્જૂવાસામિ' - આ પાઠ ત્રણ વાર બોલવો.)

પાઠ ૩૨ : પાંચમા ખામણા

(સાધુ-સાધ્વીજીઓને)

પાંચમા ખામણા પાંચ ભરત, પાંચ ઐરવત, પાંચ મહાવિદેહ; એ અઢીદ્વીપ ક્ષેત્રને વિશે બિરાજતાં સાધુ-સાધ્વીજીઓને કરું છું. તેઓ જઘન્ય હોય તો બે હજાર ક્રોડ અને ઉત્કૃષ્ટ હોય,

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

તો નવ હજાર ક્રોડ સાધુ-સાધ્વીજી તેમને મારી - તમારી સમય સમયની વંદના હોજો.

તે સ્વામી કેવા છે ! પાંચ મહાવ્રતના પાલણહાર છે. પાંચ સમિતિએ અને ત્રણ ગુપ્તિએ સહિત, છ કાયના પિયર, છ કાયના નાથ, સાત ભયના ટાલણહાર, આઠ મદના ગાલણહાર, નવ વાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યના પાલણહાર, દશ વિધ યતિ ધર્મના અજવાલિક, બાર ભેદે તપશ્ચર્યાના કરણહાર, સત્તર ભેદે સંયમના ધરણહાર, બાવીસ પરિષહના જિતણહાર, સત્તાવીસ સાધુજીના ગુણે કરી સહિત, ૪૨-૪૭-૯૬ દોષરહિત આહાર-પાણીના લેવણહાર, બાવન અનાચારના ટાલણહાર, સચેતના ત્યાગી, અચેતના ભોગી, કંચન-કામિનીના ત્યાગી, માયા મમતાના ત્યાગી, સમતાના સાગર, દયાના આગર આદિ અનેક ગુણે કરી સહિત છે.

ધન્ય સ્વામીનાથ ! આપશ્રી ગામ, નગર, રાયહાણી, પુર, પાટણને વિશે બિરાજો છો. હું અપરાધી, દિન, કિંકર, ગુણહીન અહીં બેઠો છું. આપનાં જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર, તપને વિશે અવિનય, આશાતના, અભક્તિ, અપરાધ થયો હોય, તો હાથ જોડી, માન મોડી, મસ્તક નમાવી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

(વિધિ : 'વંદામિ, નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કલ્લાણં મંગલં દેવયં ચેઈયં પજ્જુવાસામિ.' - આ પાઠ ત્રણ વાર બોલવો.)

(વિધિ : અહીં સાધુ-સાધ્વીજી બિરાજતાં હોય, તો તેમની પાસે જઈ નીચેની ગાથા બોલી ત્રણ વખત વિધિપૂર્વક વંદના કરવી.)

"સાધુ વંદે તે સુખીયા થાય, ભવો ભવનાં પાતક જાય
ભાવ ધરીને વંદે જેહ, વહેલા મુક્તિમાં જાશે તેહ."

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ ૩૩ : છઠ્ઠા ખામણા

(શ્રાવક-શ્રાવિકાજીઓને)

છઠ્ઠા ખામણા અઢીદ્વીપ માંહેના સંખ્યાતા, અઢીદ્વીપ બહાર અસંખ્યાતા શ્રાવક-શ્રાવિકાજીઓને કરું છું. તે શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ કેવાં છે ?

હું થી, તમથી દાને, શીલે, તપે, ભાવે ગુણે કરી અધિક છે. બે વખત આવશ્યક પ્રતિક્રમણના કરનાર છે. મહિનામાં બે, ચાર અને છ પૌષધના કરનાર છે. સમકિત સહિત શ્રાવકના બાર વ્રતધારી, અગિયાર પડિમાના સેવણહાર છે. ત્રણ મનોરથના ચિંતવનાર છે. દુબળા-પાતળા જીવની દયાના આણનાર છે, જીવ, અજીવ આદિ નવ તત્ત્વના જાણનાર છે. શ્રાવકજીનાં એકવીસ ગુણે સહિત છે. પર ધન પથ્થર બરાબર લેખે છે. પર સ્ત્રી માત-બહેન સમાન લેખે છે. દૃઢધર્મી, પ્રિયધર્મી, દેવતાના ડગાવ્યા ડગે નહિ એવા છે. ધર્મનો રંગ હાડ હાડની મજ્જાએ લાગ્યો છે. એવાં શ્રાવક-શ્રાવિકાજી સંવર, પૌષધ, પ્રતિક્રમણમાં બિરાજતાં હશે, તેમને ધન્ય છે. તેમનો અવિનય, આશાતના, અભક્તિ, અપરાધ કર્યો હોય, તો હાથ જોડી, મસ્તક નમાવી, ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

સાધુ-સાધ્વીજીઓને વાંદું છું. શ્રાવક-શ્રાવિકાઓને ખમાવું છું. સમકિત દૃષ્ટિ જીવોને ખમાવું છું. ઉપકારી ભાઈ-બહેનોને ખમાવું છું, તથા ચોરાશી લાખ જીવાયોનિના જીવોને ખમાવું છું :

ચોરાશી લાખ જીવાયોનિ સૂત્ર

સાત લાખ પૃથ્વીકાય
સાત લાખ અપ્‌કાય
સાત લાખ તેઉકાય
સાત લાખ વાઉકાય
દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય
ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય
બે લાખ બેઈન્દ્રિય
બે લાખ તેઈન્દ્રિય
બે લાખ ચૌરેન્દ્રિય
ચાર લાખ નારકી
ચાર લાંખ દેવતા
ચાર લાખ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય
ચૌદ લાખ મનુષ્યની જાતિ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

આ ચોરાશી લાખ જીવાયોનિના જીવોને મારા જીવે, તમારા જીવે હાલતાં-ચાલતાં, ઊઠતાં-બેસતાં, જાણતાં-અજાણતાં, હણ્યા હોય, હણાવ્યા હોય, છેદ્યા હોય, ભેદ્યા હોય, પરિતાપના-કિલામના ઉપજાવી હોય, તો અરિહંત, અનંત સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૩૪ : ક્ષમાપના સૂત્ર

(अनुष्टुप् छंद)

खामेमि सव्वे जीवा, सव्वे जीवा वि खमन्तु मे ।
मित्ती मे सव्वभूएसु, वेर मज्झं न केणई ॥१॥

(आर्या छंद)

एवमहं आलोइय, निंदिय गरहिय-दुगंछियं सम्मं ।
तिविहेणं पडिक्कंतो, वन्दामि जिणे चउव्वीसं ॥२॥

ઈતિ અતિચાર આલોવ્યા, પડિક્કમ્યા, નિંદ્યા, નિઃશલ્ય થયા. વિશેષ અરિહંત, સિદ્ધ, કેવલી, ગણધરજી, આચાર્યજી, ઉપાધ્યાયજી, સાધુ, સાધ્વી, ગુર્વાદિકને ભુજો-ભુજો કરી ખમાવું છું.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો...

(વિધિ : આ પાઠ ઊભડક આસને બે વાર બોલવો.)

ઈચ્છામિ	મે
ખમાસમણો	મિઉગ્ગહં
વંદિઉં	નિસીહિ
જાવણિજ્જાએ	અહો કાયં
નિસીહિયાએ	કાય સંફાસં
અણુજાણહ	ખમણિજ્જો

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ભે કિલામો
અપ્પ કિલંતાણં
બહુ સુભેણં
ભે દિવસો★
વઇક્કંતો ?
જત્તા ભે ?
જવણિજ્જં
ચ ભે ?
ખામેમિ
ખમાસમણો !
દેવસિયં×
વઇક્કમં
આવસ્સિયાએ
પડિક્કમામિ
ખમાસમણાણં
દેવસિયાએ*
આસાયણાએ
તિત્તીસન્નયરાએ

જં કિંચિ
મિચ્છાએ
મણ દુક્કડાએ
વય દુક્કડાએ
કાય દુક્કડાએ
કોહાએ માણાએ
માયાએ લોહાએ
સવ્વ કાલિયાએ
સવ્વ મિચ્છોવયારાએ
સવ્વ ધમ્માઇક્કમણાએ
આસાયણાએ
જો મે
દેવસિઓ+
અઇયારો કઓ
તસ્સ ખમાસમણો
પડિક્કમામિ નિંદામિ
ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ

★ યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) 'રાઇ વઇક્કંતા' (૨) 'પક્ખો વઇક્કંતો' (૩) 'ચાઉમ્માસિઓ વઇક્કંતો' (૪) 'સંવચ્છરો વઇક્કંતો' બોલવું.

× યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઇયં (૨) પક્ખિયં (૩) ચાઉમ્માસિયં અને (૪) સંવચ્છરિયં બોલવું.

* પ્રતિક્રમણમાં 'રાઇયાએ' 'પક્ખિયાએ' 'ચાઉમ્માસિયાએ' 'સંવચ્છરિયાએ' બોલવું.

+ યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઇઓ (૨) પક્ખિઓ (૩) ચાઉમ્માસિઓ અને (૪) સંવચ્છરિઓ બોલવું.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

સ્વામીનાથ ! સામાયિક એક, ચઉવીસંથો બે, વંદના ત્રણ અને પ્રતિક્રમણ ચાર. આ ચાર આવશ્યક પૂરાં થયાં. એને વિશે શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞામાં કાનો, માત્રા, મીંડું પદ, અક્ષર, ગાથા, સૂત્ર ઓછું, અધિક વિપરીત ભણાયું હોય, તો અરિહંત, અનંત, સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પાંચમો કાઉસગ્ગ* આવશ્યક

(વિધિ : અહીં ઊભા થઈને વિધિપૂર્વક ત્રણ વંદના કરી **'પાંચમા આવશ્યકની આજ્ઞા'** એમ બોલીને માંગવી.)

પાઠ ૩૫ : વિશુદ્ધિ સૂત્ર

દેવસિય
પાયચ્છિત્ત
વિશુદ્ધનાર્થં
કરેમિ
કાઉસગ્ગં

નમસ્કાર મંત્ર

નમો અરિહંતાણં નમો સિદ્ધાણં નમો આયરિયાણં
નમો ઉવજ્ઝાયાણં નમો લોએ સવ્વ સાહૂણં

કરેમિ ભંતે ! સૂત્ર

કરેમિ ભંતે !
સામાઇયં
સાવજ્જં જોગં
પચ્ચક્ખામિ
જાવ નિયમં
પજ્જુવાસામિ

---

* પક્ખી પ્રતિક્રમણમાં ૮ અથવા ૧૨ લોગસ્સ, ચૌમાસી પ્રતિક્રમણમાં ૧૨ અથવા ૨૦ લોગસ્સ, સંવત્સરી પ્રતિક્રમણમાં ૨૦ અથવા ૪૦ લોગસ્સ આ રીતે કાઉસ્સગ્ગ કરવો. દરરોજ દેવસિય તથા રાઇય પ્રતિક્રમણમાં ચાર લોગસ્સ અથવા ધર્મધ્યાનનો કાઉસ્સગ્ગ કરવાની પરંપરા પણ છે.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

દુવિહં તિવિહેણં
ન કરેમિ
ન કારવેમિ
મણસા - વયસા - કાયસા
તસ્સ ભંતે !
પડિક્કમામિ
નિંદામિ
ગરિહામિ
અપ્પાણં વોસિરામિ

ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસગ્ગ સૂત્ર

ઈચ્છામિ ઠામિ
કાઉસગ્ગં
જો મે દેવસિઓ×
અઈયારો
કઓ
કાઈઓ
વાઈઓ
માણસિઓ
ઉસ્સુત્તો
ઉમ્મગ્ગો
અકપ્પો
અકરણિજ્જો
દુજ્ઝાઓ
દુવ્વિચિંતિઓ
અણાયારો
અણિચ્છિયવ્વો
અસાવગ
પાઉગ્ગો
નાણે
તહ
દંસણે
ચરિત્તાચરિત્તે
સુએ સમાઈએ
તિણ્હં ગુત્તીણં
ચઉણ્હં કસાયાણં
પંચણ્હ મણુવ્વયાણં
તિણ્હં ગુણવ્વયાણં
ચઉણ્હં સિક્ખાવયાણં
બારસ વિહસ્સ
સાવગ ધમ્મસ્સ
જં ખંડિયં જં વિરાહિયં
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

× યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) 'રાઈઓ' (૨) 'પક્ખિઓ' (૩) 'ચાઉમ્માસિઓ' અને (૪) 'સંવચ્છરિઓ' બોલવું.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

તસ્સ ઉત્તરી સૂત્ર

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં
પાયચ્છિત્ત કરણેણં
વિસોહિ કરણેણં
વિસલ્લી કરણેણં
પાવાણં કમ્માણં
નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ
ઠામિ
કાઉસગ્ગં
અન્નત્થ
ઊસસિએણં
નિસસિએણં
ખાસિએણં
છીએણં
જંભાઇએણં
ઉડ્ડુએણં
વાયનિસગ્ગેણં
ભમલીએ
પિત્તમુચ્છાએ
સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં
સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં
સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં
એવમાઇ એહિં આગારેહિં
અભગ્ગો
અવિરાહિઓ
હુજ્જ મે
કાઉસગ્ગો
જાવ
અરિહંતાણં
ભગવંતાણં
નમોક્કારેણં
ન પારેમિ
તાવ
કાયં
ઠાણેણં
મોણેણં
ઝાણેણં
અપ્પાણં
વોસિરામિ

(વિધિ : નીચે મુજબ ધર્મધ્યાનનો કાઉસ્સગ્ગ
અથવા ૪ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પાઠ ૩૬ : ધર્મધ્યાનનો કાઉસગ્ગ

સે કિં તં ધમ્મજઝાણએ ?
ધમ્મજઝાણે ચઉવ્વિહે
ચઉપ્પડોયારે
પન્નત્તે - તં જહા
આણા વિજએ
અવાય વિજએ
વિવાગ વિજએ
સંઠાણ વિજએ
ધમ્મસ્સણં ઝાણસ્સ
ચત્તારિ લક્ખણા
પન્નત્તા - તં જહા
આણા રુઈ
નિસ્સગ્ગ રુઈ
ઉવસેઈ રુઈ
સુત્ત રુઈ

ધમ્મસ્સણં ઝાણસ્સ
ચત્તારિ આલંબણા
પન્નત્તા - તં જહા
વાયણા
પુચ્છણા
પરિયટ્ટણા
ધમ્મકહા
ધમ્મસ્સણં ઝાણસ્સ
ચત્તારિ અણુપ્પેહાઓ
પન્નત્તાઓ - તં જહા
એગચ્ચાણુપ્પેહા
અણિચ્ચાણુપ્પેહા
અસરણાણુપ્પેહા
સંસારાણુપ્પેહા

આ ધર્મધ્યાનનો સૂત્ર પાઠ કહ્યો. હવે તેનો અર્થ કહે છે.

ધર્મધ્યાનના પહેલા ચાર ભેદ

(૧) આણા વિજએ
(૨) અવાય વિજએ
(૩) વિવાગ વિજએ
(૪) સંઠાણ વિજએ

પહેલો ભેદ આણા વિજએ - આણા વિજએ કહેતાં વીતરાગદેવની આજ્ઞાનો વિચાર ચિંતવવો. વીતરાગદેવની આજ્ઞા એવી છે કે - સમકિત સહિત શ્રાવકનાં બાર વ્રત, અગિયાર

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પડિમા, સાધુજીનાં પાંચ મહાવ્રત તથા બાર ભિક્ષુની પડિમા. શુભ ધ્યાન, શુભ જોગ, જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ અને છકાય જીવની રક્ષા એ વીતરાગદેવની આજ્ઞા આરાધવી. તેમાં સમય માત્રનો પ્રમાદ ન કરવો. ચતુર્વિધ સંઘના ગુણકીર્તન કરવાં. આ ધર્મધ્યાનનો પહેલો ભેદ કહ્યો.

બીજો ભેદ અવાય વિજએ - અવાય વિજએ કહેતાં - જીવ સંસારમાં દુઃખ શા માટે ભોગવે છે ? તેનો વિચાર ચિંતવવો. તેનો વિચાર એ છે કે - મિથ્યાત્વ, અવ્રત, પ્રમાદ, કષાય, અશુભયોગ, અઢાર પાપ સ્થાનક અને છકાય જીવની હિંસા, એથી કરીને જીવ દુઃખ પામે છે. માટે એવું દુઃખનું કારણ જાણી, એવો આશ્રવ માર્ગ ત્યાગી, સંવર માર્ગ આદરવો. જેથી જીવ દુઃખ ન પામે. આ ધર્મધ્યાનનો બીજો ભેદ કહ્યો.

ત્રીજો ભેદ વિવાગ વિજએ - વિવાગ વિજએ કહેતાં - જીવ સંસારમાં સુખ અને દુઃખ ભોગવે છે તે શા થકી ? તેનો વિચાર ચિંતવવો. તેનો વિચાર એ છે કે - જીવે જેવે રસે કરી પૂર્વે જેવાં શુભાશુભ જ્ઞાનાવરણીય આદિ આઠ કર્મ ઉપાર્જન કર્યા છે, તે શુભાશુભ કર્મના ઉદયથી, જીવ તે પ્રમાણે સુખ અને દુઃખ અનુભવે છે. તે અનુભવતાં થકા કોઈ ઉપર રાગ-દ્વેષ ન આણી, સમતા ભાવ રાખી, મન, વચન, કાયાના શુભ યોગ સહિત શ્રી જૈન ધર્મને વિશે પ્રવર્તીએ. જેથી નિરાબાધ પરમસુખને પામીએ. આ ધર્મધ્યાનનો ત્રીજો ભેદ કહ્યો.

ચોથો ભેદ સંઠાણ વિજએ - સંઠાણ વિજએ કહેતાં - ત્રણ લોકના આકારનો વિચાર ચિંતવવો. ત્રણ લોકના આકારનું સ્વરૂપ સુપઈઠીક(=સરાવલા)ને આકારે છે. લોક જીવઅજીવથી સંપૂર્ણ ભર્યો છે. મધ્યભાગે અસંખ્યાતા જોજનની

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ક્રોડા-ક્રોડી પ્રમાણ તિર્ચ્છો લોક છે. તેમાં અસંખ્યાતા દ્વીપ-સમુદ્ર છે. અસંખ્યાતા વાણવ્યંતરનાં નગરો છે. અસંખ્યાતા જ્યોતિષીનાં વિમાનો છે તથા અસંખ્યાતી દેવતાની રાજધાનીઓ છે. તેને મધ્યભાગે અઢીદ્વીપ છે. તેમાં જઘન્ય તીર્થંકર વીસ અને ઉત્કૃષ્ટ હોય, તો ૧૬૦ અથવા ૧૭૦, જઘન્ય બે ક્રોડ કેવલી અને ઉત્કૃષ્ટ હોય, તો નવ ક્રોડ કેવલી તથા જઘન્ય બે હજાર ક્રોડ સાધુ-સાધ્વી અને ઉત્કૃષ્ટ હોય તો નવ હજાર ક્રોડ સાધુ-સાધ્વી તેમને વંદામિ નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કલ્લાણં મંગલં દેવયં ચેઈયં પજ્જુવાસામિ, તેમજ તિર્ચ્છાલોકમાં અસંખ્યાતા શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ છે તેમના ગુણગ્રામ કરવા.

તિર્ચ્છાલોકથી અસંખ્યાત ગુણો અધિક (મોટો) ઊર્ધ્વ લોક છે. તેમાં બાર દેવલોક, નવ ગ્રૈવેયક અને પાંચ અનુત્તર વિમાન છે. તે સર્વમાં મળીને કુલ ચોરાશી લાખ, સત્તાણું હજાર, ત્રેવીસ (૮૪,૯૭,૦૨૩) વિમાનો છે. તે ઉપર લોકાગ્રે સિદ્ધક્ષેત્ર છે. ત્યાં સિદ્ધ ભગવંતજી નિરંજન, નિરાકાર બિરાજી રહ્યા છે. તેમને વંદામિ, નમંસામિ, સક્કારેમિ, સમ્માણેમિ, કલ્લાણં, મંગલં, દેવયં, ચેઈયં, પજ્જુવાસામિ.

તે ઊર્ધ્વલોકથી કાંઈક વિશેષ અધિક (મોટો) અધોલોક છે. તેમાં સાત નરકના ચોરાશી લાખ નરકાવાસા છે. સાત કરોડ બોંતેર લાખ ભવનપતિનાં ભવનો છે.

એવા ત્રણે લોકનાં સર્વ સ્થાનોમાં (પાંચ અનુત્તર વિમાનના દેવો સિવાય) સમકિત કરણી વિના આ જીવે અનંતી અનંતીવાર જન્મ-મરણે કરી સ્પર્શી મૂક્યા છે, તો પણ આ જીવનો પાર આવ્યો નહિ. એવું જાણી સમકિત સહિત શ્રુત (જ્ઞાન, દર્શન) અને ચારિત્ર ધર્મની આરાધના કરવી. જેથી અજર, અમર, નિરાબાધ પરમ સુખને પામીએ. આ ધર્મધ્યાનનો ચોથો ભેદ કહ્યો. ઈતિ ધર્મધ્યાનનો કાઉસ્સગ્ગ સંપૂર્ણ.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ધર્મધ્યાનના કાઉસ્સગ્ગમાં કાનો, માત્રા, મીંડું, પદ, અક્ષર, ગાથા, સૂત્ર, ઓછું, અધિક, વિપરીત ભણાયું હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. કાઉસ્સગ્ગ પૂરો થતાં પારું છું. નમો અરિહંતાણં...)

(વિધિ : અહીં કાઉસ્સગ્ગ પારીને સામાયિક સૂત્રનો પાંચમો પાઠ 'લોગસ્સ સૂત્ર' કાવ્ય રૂપે બોલીને તીર્થંકરોનાં ગુણકીર્તન કરવાં.)

લોગસ્સ સૂત્ર

લોગસ્સ ઉજ્જોયગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે;
અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી (૧)

ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવ મભિનંદણં ચ સુમઈં ચ;
પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. (૨)

સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીયલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ;
વિમલમણંતં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. (૩)

કુંથું અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ;
વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. (૪)

એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય રય-મલા પહીણ જર-મરણા;
ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. (૫)

કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા;
આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિ વર મુત્તમં દિંતુ. (૬)

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા;
સાગર વર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. (૭)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ઇચ્છામિ ખમાસમણો...

(વિધિ : આ પાઠ ઉભડક આસને બે વાર બોલવો.)

ઈચ્છામિ
ખમાસમણો !
વંદિઉં
જાવણિજ્જાએ
નિસીહિયાએ
અણુજાણહ
મે મિઉગ્ગહં
નિસીહિ
અહો કાયં
કાયસંફાસં
ખમણિજ્જો
ભે !
કિલામો
અપ્પ કિલંતાણં
બહુ સુભેણં - ભે
દિવસો★
વઈક્કંતો ?
જત્તા ભે ?
જવણિજ્જં
ચ ભે ?
ખામેમિ

ખમાસમણો
દેવસિયં×
વઈક્કમં
આવસ્સિયાએ
પડિક્કમામિ
ખમાસમણાણં
દેવસિયાએ*
આસાયણાએ
તિત્તીસન્નયરાએ
જં કિંચિ
મિચ્છાએ
મણ દુક્કડાએ
વય દુક્કડાએ
કાય દુક્કડાએ
કોહાએ માણાએ
માયાએ લોહાએ
સવ્વ કાલિયાએ
સવ્વમિચ્છોવયારાએ
સવ્વ ધમ્માઈક્કમણાએ
આસાયણાએ
જો મે

★ યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) 'રાઈ વઈક્કંતા' (૨) 'પક્ખો વઈક્કંતો' (૩) 'ચાઉમ્માસિઓ વઈક્કંતો' (૪) 'સંવચ્છરો વઈક્કંતો' બોલવું.

× યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઈયં (૨) પક્ખિયં (૩) ચાઉમ્માસિયં અને (૪) સંવચ્છરિયં બોલવું.

* પ્રતિક્રમણમાં 'રાઈયાએ' 'પક્ખિયાએ' 'ચાઉમ્માસિયાએ' 'સંવચ્છરિયાએ' બોલવું.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

દેવસિઓ+	પડિક્કમામિ
અઈયારો	નિંદામિ
કઓ	ગરિહામિ
તસ્સ	અપ્પાણં વોસિરામિ.
ખમાસમણો !	

સ્વામીનાથ ! સામાયિક એક, ચઉવીસંથો બે, વંદના ત્રણ, પ્રતિક્રમણ ચાર અને કાઉસ્સગ્ગ પાંચ. આ પાંચે આવશ્યક પૂરાં થયા. એને વિશે શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞામાં કાનો, માત્રા, મીડું, પદ, અક્ષર, ગાથા, સૂત્ર ઓછું અધિક વિપરીત ભણાયું હોય તો અરિહંત અનંત સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

છઠ્ઠો પચ્ચક્ખાણ આવશ્યક

(વિધિ : પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વીજીઓ બિરાજતાં હોય તો સવિધિ ત્રણ વંદના કરવી અને 'પચ્ચક્ખાણ ફરમાવશોજી' એમ વિનંતિ કરવી અને પચ્ચક્ખાણ કરવા. પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી બિરાજતાં ન હોય તો વડીલ શ્રાવકજીને વિનંતિ કરવી અને કોઈ ન હોય તો પોતાની જાતે નીચે મુજબ પ્રત્યાખ્યાનનો પાઠ બોલી પચ્ચક્ખાણ કરવા.)

પાઠ ૩૭ : ચૌવિહાર પચ્ચક્ખાણ સૂત્ર

ધારણા પ્રમાણે ચઉવ્વિહંપિ આહારં પચ્ચક્ખામિ-

અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

પાઠ ૩૮ : પ્રતિક્રમણ સમાપ્તિ સૂત્ર

સ્વામીનાથ ! સામાયિક એક, ચઉવીસંથો બે, વંદના ત્રણ, પ્રતિક્રમણ ચાર, કાઉસ્સગ્ગ પાંચ અને છઠ્ઠા કર્યા પચ્ચક્ખાણ.

+ યથાકાળ પ્રતિક્રમણમાં (૧) રાઈઓ (૨) પક્ખિઓ (૩) ચાઉમ્માસિઓ અને (૪) સંવચ્છરિઓ બોલવું.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

આ છએ આવશ્યક પૂરાં થયા એને વિશે શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞામાં કાનો, માત્રા, મીંડું, પદ, અક્ષર, ગાથા, સૂત્ર, ઓછું, અધિક, વિપરીત ભણાયું હોય, તો અરિહંત અનંત સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

મિથ્યાત્વનું પ્રતિક્રમણ, અવ્રતનું પ્રતિક્રમણ, પ્રમાદનું પ્રતિક્રમણ, કષાયનું પ્રતિક્રમણ, અશુભ યોગનું પ્રતિક્રમણ - આ સર્વ મળી ૮૨ બોલનું પ્રતિક્રમણ. એને વિશે અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર, જાણતાં-અજાણતાં મન, વચન, કાયાએ કરી જે કોઈ પાપ - દોષ લાગ્યો હોય, તો અરિહંત, અનંત, સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ગયા કાળનું પ્રતિક્રમણ, વર્તમાન કાળનો સંવર અને આવતા કાળનાં પચ્ચક્ખાણ. એને વિશે જે કોઈ પાપ-દોષ લાગ્યો હોય, તો અરિહંત અનંત સિદ્ધ ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

સમ, સંવેગ, નિર્વેદ, અનુકંપા અને આસ્થા.
સાચાની શ્રદ્ધા, ખોટાનું વારંવાર મિચ્છામિ દુક્કડં.
દેવ અરિહંત, ગુરુ નિર્ગ્રન્થ, કેવલી ભાષિત દયામય ધર્મ.
આ ત્રણ તત્ત્વ સાર, સંસાર અસાર.

ભગવંત ! આપનો માર્ગ સત્ય છે.
તમેવ સચ્ચં ! તમેવ સચ્ચં !
કરેમિ મંગલં મહામંગલં, થવ થુઈ મંગલં.

(વિધિ : અહીં ત્રણ 'નમોત્થુણં' બોલવા.)

નમોત્થુણં સૂત્ર

(વિધિ : ડાબો ગોઠણ ઊભો રાખી, જમણો ગોઠણ ધરતી ઉપર રાખી બંને હાથ જોડીને, મસ્તકે અંજલિ કરીને ત્રણ 'નમોત્થુણં' કહેવા.)

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પહેલું નમોત્થુણં શ્રી સિદ્ધ ભગવંતોને કરું છું

નમોત્થુણં
અરિહંતાણં
ભગવંતાણં
આઈગરાણં
તિત્થયરાણં
સયં-સંબુદ્ધાણં
પુરિસુત્તમાણં
પુરિસસીહાણં
પુરિસવર પુંડરિયાણં
પુરિસવર ગંધ હત્થીણં
લોગુત્તમાણં
લોગ નાહાણં
લોગ હિયાણં
લોગ પઈવાણં
લોગ પજ્જોયગરાણં
અભય દયાણં
ચક્ખુ દયાણં
મગ્ગ દયાણં
સરણ દયાણં
જીવ દયાણં
બોહિ દયાણં
ધમ્મ દયાણં
ધમ્મ દેસયાણં
ધમ્મ નાયગાણં
ધમ્મ સારહીણં
ધમ્મવર ચાઉરંત
ચક્કવટ્ટીણં
દીવો તાણં
સરણ ગઈ
પઈટ્ઠાણં
અપ્પડિહય
વર નાણ
દંસણ ધરાણં
વિયટ્ટ છઉમાણં
જિણાણં
જાવયાણં
તિન્નાણં
તારયાણં
બુદ્ધાણં
બોહયાણં
મુત્તાણં
મોયગાણં
સવ્વન્નૂણં
સવ્વદરિસીણં
સિવ
મયલ
મરુય
મણંત
મક્ખય
મવ્વાબાહ
મપુણરાવિત્તિ
સિદ્ધિગઈ નામધેયં
ઠાણં સંપત્તાણં
નમો જિણાણં
જિય ભયાણં.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

બીજું નમોત્થુણં

બીજું નમોત્થુણં શ્રી અરિહંત દેવોને કરું છું

નમોત્થુણં અરિહંતાણં જાવ... સિદ્ધિ ગઈ નામધેયં (સુધી પાઠ બોલવો પછી...) **ઠાણં સંપાવિઉ કામાણં, નમોજિણાણં જિયભયાણં.**

ત્રીજું નમોત્થુણં

ત્રીજું નમોત્થુણં મારા (તમારા) ધર્મગુરુ, ધર્માચાર્ય, ધર્મોપદેશક, સમ્યક્ત્વરૂપી બોધિબીજના દાતાર, જિનશાસનના શણગાર એવી અનેક શુભ ઉપમાએ કરી બિરાજમાન જે જે સાધુ-સાધ્વીજીઓ વીતરાગદેવની આજ્ઞામાં જ્યાં જ્યાં વિચરતાં હોય, ત્યાં ત્યાં તેઓને મારી (તમારી) સમય સમયની વંદના હોજો.

(વિધિ : નીચેનો પાઠ ત્રણ વાર બોલવો.)

તિક્ખુત્તો આયાહિણં પયાહિણં વંદામિ નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કલ્લાણં મંગલં દેવયં ચેઈયં પજ્જુવાસામિ.

નમો અરિહંતાણં નમો સિદ્ધાણં નમો આયરિયાણં નમો ઉવજ્ઝાયાણં નમો લોએ સવ્વસાહૂણં.

(પ્રતિક્રમણ સૂત્ર અર્થ અને વિધિ સહિત સમાપ્ત)

હું છું આતમા... પરમાતમા (ધૂન)

હું છું આતમા પરમાતમા, હું છું આનંદનું (૩) ધામ...
હું છું આતમા...
દેહ મારો નથી હું પણ દેહનો નથી...
અવિનાશી અરૂપી મારો આત્મા... હું છું આતમા...
મારો જન્મ નથી મારું મૃત્યુ નથી...
સહજાનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી મારો આત્મા... હું છું આતમા...

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

શ્રાવક ભાવ પ્રતિક્રમણ

(ગોંડલ સંપ્રદાયના સ્વ. આચાર્ય પૂ. પુરુષોત્તમજી મ.સા.)

ભાવ પ્રતિક્રમણ એટલે કરેલા અનંતા ભવોના પાપનો પશ્ચાત્તાપ.

"હા પસ્તાવો વિપુલ ઝરણું સ્વર્ગથી ઊતર્યું છે
પાપી તેમાં ડૂબકી દઈને પુણ્યશાળી બને છે"

- કલાપી

(૧) અહો પરમ કૃપાળુ ગુરુદેવો - વીસ તીર્થંકર પ્રભુજી તથા અનંતા સિદ્ધ પ્રભુજી ! મારા આત્માનું સ્વરૂપ છે. **અણાહારક** (એટલે આહાર રહિત), છતાં મારા આત્માએ સચેત, અચેત અને મિશ્ર આહાર કરી, ચીકણાં ગાઢાં કર્મ, આ ભવ આશ્રી, પરભવ આશ્રી, અનંતા ભવ આશ્રી, ઉપાર્જન કર્યા છે. તે અજ્ઞાની આત્માને કરોડોવાર ધિક્કાર !!! જે દિવસે આપના જેવું અણાહારક સ્વરૂપ પ્રગટ કરીશ, તે દિવસ ધન્ય થશે !

(૨) વીસ તીર્થંકર પ્રભુજી ! મારા આત્માનું સ્વરૂપ છે - **અનારંભી,** (આરંભ-રહિત), છતાં મારા આત્માએ સંરંભ, સમારંભ અને આરંભ કરી, કરાવી, અનુમોદના કરી, ચીકણાં-ગાઢાં કર્મ, આ ભવ આશ્રી, પરભવ આશ્રી, અનંતા ભવ આશ્રી, ઉપાર્જન કર્યાં, તે અજ્ઞાની આત્માને કરોડોવાર ધિક્કાર... !! આપના જેવું અનારંભી, સ્વરૂપ પ્રગટ કરવાની મને ભવોભવ શક્તિ આપો. જે દિવસે આપના જેવું અનારંભી સ્વરૂપ પ્રગટ કરીશ, તે દિવસ ધન્ય થશે !

(૩) વીસ તીર્થંકર પ્રભુજી ! મારા આત્માનું સ્વરૂપ છે -**અકષાય** (ક્રોધ-રહિત), છતાં મારા આત્માએ વિભાવ દશામાં જઈને ક્રોધ કષાય, માન કષાય, માયા કષાય અને લોભ કષાયનું સેવન કરી, રાગદ્વેષ કરી, ચીકણાં ગાઢાં કર્મ આ

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ભવ આશ્રી, પરભવ આશ્રી, અનંતા ભવ આશ્રી ઉપાર્જન કર્યાં છે. જે દિવસે આપના જેવો સ્વરૂપ ક્ષમાનો ગુણ, નિશ્ચય ક્ષમાનો ગુણ પ્રગટ થશે, તે દિવસ ધન્ય થશે !

(૪) વીસ તીર્થંકર પ્રભુજી ! મારા આત્માનું સ્વરૂપ છે - **અહિંસક**, છતાં મારા આત્માએ ત્રસજીવો (બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચૌરેન્દ્રિય, પંચેન્દ્રિય) અને સ્થાવર જીવો (પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને વનસ્પતિ) મારા શરીરના પોષણ માટે મારા આત્માએ જ્યાં જ્યાં જન્મ મરણના ફેરા ફર્યા, ત્યાં ત્યાં બધા જીવોના કૂટો કાઢી નાખ્યો છે, તે મૂઢ આત્માને કરોડોવાર ધિક્કાર...!!! અનંત ભવમાં જીવમાત્રની દયા પાળી નથી. આપના જેવું અહિંસક સ્વરૂપ પ્રગટ થશે, તે દિવસ ધન્ય થશે !

(૫) વીસ તીર્થંકર પ્રભુજી ! મારા આત્માનું સ્વરૂપ છે **અભાષક** (મૌન), છતાં મારા આત્માએ કર્કશકારી (કાંકરાના પ્રહારસ સમાન) કઠોરકારી (પથ્થરના પ્રહાર સમાન), છેદકારી (તલવારના પ્રહાર સમાન), ભેદકારી (ભાલાના પ્રહાર સમાન), વેરકારી, વિરોધકારી, નિશ્ચયકારી, સાવદ્યકારી અને પરને પીડાકારી ભાષા બોલી, આ ભવ આશ્રી, પરભવ આશ્રી, અનંતા ભવ આશ્રી, ચીકણાં ગાઢાં કર્મ ઉપાર્જન કર્યાં છે. તે દુષ્ટ આત્માને કરોડોવાર ધિક્કાર...!!! આપના જેવું અભાષક સ્વરૂપ પ્રગટ થશે, તે દિવસ ધન્ય થશે ! સત્ય અને વ્યવહાર ભાષા બોલવાનું મને જ્ઞાન આપો !

(૬) વીસ તીર્થંકર પ્રભુજી ! મારા આત્માનું સ્વરૂપ છે **અચૌર્ય** (ચોરી રહિત), છતાં મારા આત્માએ જીવ અદત્ત, સ્વામી અદત્ત, તીર્થંકર અદત્ત અને ગુરુ અદત્ત , ચોરી કરી, કરાવી, અનુમોદના કરી, ચીકણાં ગાઢાં કર્મ ઉપાર્જન કર્યાં છે. તે આત્માને કરોડોવાર ધિક્કાર...!!! આપના જેવું અચૌર્ય સ્વરૂપ પ્રગટ કરવાની શક્તિ આપો.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

(૭) વીસ તીર્થંકર પ્રભુજી ! મારા આત્માનું સ્વરૂપ છે **અવેદી,** છતાં મારા આત્માએ સ્ત્રીવેદમાં, પુરુષ વેદમાં, નપુંસક વેદમાં દૃષ્ટિથી, પોશાકથી, ખોરાકથી અને ભાષાથી, મન-વચન-કાયાના યોગોથી એ સાત પ્રકારે અબ્રહ્મનું સેવન કરી, કરાવી, અનુમોદના કરી ચીકણાં ગાઢાં કર્મ ઉપાર્જન કર્યાં છે. તે વિષયાંધ આત્માને કરોડોવાર ધિક્કાર...!!! આપના જેવું અવેદી, નિર્વિકારી સ્વરૂપ પ્રગટ કરવાની મને ભવોભવ શક્તિ આપો. મારા આત્માનું આપના જેવું અવેદી સ્વરૂપ પ્રગટ થશે, તે દિવસ ધન્ય થશે !

(૮) વીસ તીર્થંકર પ્રભુજી ! મારા આત્માનું સ્વરૂપ છે **અપરિગ્રહ** છતાં મારા આત્માએ સચેત, અચેત અને મિશ્ર પરિગ્રહ ભેગો કરી, કરાવી, અનુમોદના કરી, ચીકણાં ગાઢાં કર્મ ઉપાર્જન કર્યાં છે. તે આત્માને કરોડોવાર ધિક્કાર...!!! બાહ્ય પરિગ્રહ નવ પ્રકારનો અને આભ્યંતર પરિગ્રહ ચૌદ પ્રકારનો છોડવાની મને શક્તિ આપો.

(૯) અઢાર પાપસ્થાનક, પચ્ચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ અને ચૌદ પ્રકારના સંમૂર્ચ્છિમ જીવોની વિરાધના સંબંધી કોઈ પ્રકારનું પાપ લાગ્યું હોય, તો અરિહંત, સિદ્ધ, કેવલી ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

(૧૦) ૮૪ લાખ જીવા યોનિના જીવોને, હાલતાં, ચાલતાં ઊઠતાં-બેસતાં, છેદ્યા હોય, ભેદ્યા હોય, પરિતાપના કિલામના ઉપજાવી હોય, તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

(૧૧) હું જગતના સર્વ જીવોને ખમાવું છું. જગતના સર્વ જીવો મારા અપરાધ માફ કરો. બધા જીવો સાથે મારે મિત્રતા છે, કોઈની સાથે વેર નથી.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ક્ષ...મા...પ...ના...

ખમાવું બધા જીવને આજ પ્રીતે
ખમો તે બધા મુજને સર્વ રીતે... ૧

બધા જીવમાં મિત્રતાને પ્રસારું
નથી કોઈ સાથે હવે વેર મારું... ૨

બધાં વિશ્વનું થાઓ કલ્યાણ આજે
બનો સજ્જ સહુ પારકા હિત કાજે... ૩

બધાં દૂષણો સર્વથા નાશ પામો
જનો સર્વ રીતે સુખો માંહી જામો... ૪

જય કરનારા જિનવરા...

જય કરનારા જિનવરા, દુઃખ હરનારા દેવ
પાઠ પઢું પહેલો પ્રભુ, નમન તણો નિત મેવ... ૧

પ્રથમ નમું અરિહંતને, બીજા સિદ્ધ ભગવંત
ત્રીજા શ્રી આચાર્યને, નમું તજી દઈ તંત... ૨

ઉપાધ્યાય ઉપકારિયા, જ્ઞાન તણા દાતાર
નમન કરું નિર્મળ થવા, ભવજલ તારણહાર... ૩

સાધુ સુંદર લોકમાં, સાધવીઓ શણગાર
સઘળાંનો સ્નોહે હજો, વંદન વારંવાર... ૪

નમસ્કાર પદ પાંચ છે, પાપ તણાં હરનાર
સર્વ જગતના કામમાં, મંગલના કરનાર... ૫

અંતર ભાવના

પ્રતિમાસે કરે દાન, જે દશ લાખ ગાયનું
તેનાથી સંયમી શ્રેષ્ઠ, ભલે આપે ન તે કશું...

છૂટું પીછલા પાપથી, નવા ન બાંધું કોય
શ્રી ગુરુદેવ પ્રસાદથી, સફળ મનોરથ હોય...

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

શ્રાવક પચ્ચક્ખાણ આવશ્યક

(પ્રત્યાખ્યાન લેવા - પારવાની વિધિ)

પ્રત્યાખ્યાનનો સૌથી મોટો લાભ એ છે કે - મનની તૃષ્ણાજન્ય ચંચળતા સમાપ્ત થઈ જાય છે, અને સાધક આત્મસંતોષી બની શકે છે.

(૧) નવકારશી - ઉગ્ગએ સૂરે નમોક્કાર સહિયં પચ્ચક્ખામિ. ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં પાણં ખાઈમં સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગરેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

(૨) પોરિસિં - પોરિસિં પચ્ચક્ખામિ. ચઉવ્વિહં પિ આહારં અસણં પાણં ખાઈમં સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં પચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં સાધુવયણેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

(૩) એકાસણું - એગાસણં પચ્ચક્ખામિ. તિવિહંપિ આહારં અસણં ખાઈમં, સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં સાગારિયાગારેણં આઉટણ-પસારેણં ગુરુ અબ્ભુટ્ઠાણેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

(૪) આયંબિલ - આયંબિલવિહં પચ્ચક્ખામિ - અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, લેવાલેવણં - ઉક્ખિત્તવિવેગણં, ગિહત્થસંસટ્ઠેણં, મહત્તરાગેણં સવ્વમાહિવત્તિગારેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

(૫) ઉપવાસ - ઉગ્ગએ સૂરે, અભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખામિ ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં પાણં ખાઈમં સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

(Note : તિવિહાર ઉપવાસ કરનારે ઉપરના પાઠમાં 'પાણં' શબ્દ બોલવો નહિ, બે ઉપવાસ માટે 'અભત્તટ્ઠં'ના બદલે 'છટ્ઠભત્તં', ત્રણ માટે જેટલા ઉપવાસ હોય તેમાં બે ઉમેરવા. જેમ કે - અટ્ઠાઈ હોય તો 'અટ્ઠારસભત્તં', ૧૧ ઉપવાસ હોય તો 'ચૌવીસભત્તં' આ રીતે પાઠ બોલવો.)

(૬) કોઈ પણ નિયમ ધારવાનો પ્રત્યાખ્યાન પાઠ - કોઈ પણ વસ્તુનો ત્યાગ કરવો હોય, જેમ કે - દારૂ, માંસ, ઈંડા વગેરેના પચ્ચક્ખાણ કરવા હોય તો ઈશાન કોણમાં ત્રણ વંદના કરી આ રીતે પાઠ બોલવો. સમય મર્યાદા નક્કી કરી લેવી. "ઉપયોગ સહિત પચ્ચક્ખાણ તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ, નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ."

(૭) ગ્રહણ કરેલા પ્રત્યાખ્યાન પારવાની વિધિ - જે વ્રત નિયમ કે તપ કરેલ હોય તેનું નામ લઈને અર્થાત્, ચૌવિહાર કરેલ હોય તો તે પારું છું. તેમાં સમ્મંકાએણં, ન ફાસિયં, ન પાલિયં, ન તીરિયં, ન કિત્તિયં, ન સોહિયં ન આરાહિયં આણાએ અણુપાલિયં ન ભવઇ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ત્રણવાર નવકારમંત્ર ગણવા.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

પૂ. ગુરુદેવ શ્રી ધીરજમુનિ મ.સા. પ્રેરિત સાહિત્ય

* જૈન રામાયણ	Rs. 75/-
* કંકણનો બોધ આત્માની શોધ (નમિરાજર્ષિ વ્યાખ્યાન સંગ્રહ)	Rs. 75/-
* સમ્યક્ સોપાન બનાવે ભગવાન (વ્યાખ્યાન સંગ્રહ)	Rs. 75/-
* કેશી ગૌતમ બોધ પ્રબોધ (વ્યાખ્યાન સંગ્રહ)	Rs. 75/-
* મોક્ષ મારી હથેળીમાં (વ્યાખ્યાન સંગ્રહ)	Rs. 75/-
* પરમ કલ્યાણના બોલ (વ્યાખ્યાન સંગ્રહ)	Rs. 75/-
* જૈન મહાભારત	Rs. 50/-
* SACHITRA JAIN TATTVA DARSHAN	Rs. 50/-
* આગમનો બોધ આત્માની શોધ (વ્યાખ્યાન સંગ્રહ)	Rs. 40/-
* ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર (મૂળપાઠ અને ભાવાર્થ)	Rs. 40/-
* જીવન જાગૃતિ (કેલેન્ડર)	Rs. 40/-
* પ્રીત કિયે દુઃખ હોય (નવકાર મંત્ર મહિમા વાર્તા)	Rs. 40/-
* એક રાત અનેક વાત (જંબૂકુમાર વાર્તા)	Rs. 40/-
* સચિત્ર જૈન તત્ત્વદર્શન ભાગ - ૧	Rs. 40/-
* સચિત્ર જૈન તત્ત્વદર્શન ભાગ - ૨ (ગુણસ્થાન પ્રશ્નોત્તર)	Rs. 40/-
* જૈન તત્ત્વ પૃચ્છા (નવતત્ત્વના ૧૩૨૧ પ્રશ્નોત્તર)	Rs. 30/-
* દશવૈકાલિક સૂત્ર (મૂળપાઠ અને ભાવાર્થ)	Rs. 25/-
* મંથમ અને મોતી	Rs. 25/-
* જૈન શાસનના ૧૬ સતી રત્નો	Rs. 25/-
* ભગવતી સૂત્ર પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ - ૧	Rs. 20/-
* ભગવતી સૂત્ર પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ - ૨	Rs. 25/-
* ઋષભ-પાર્શ્વ પ્રશ્નાવલી	Rs. 20/-
* શ્રાવક આવશ્યક સૂત્ર (અર્થ, વિધિ સહિત)	Rs. 20/-
* શુભ સંદેશ - ૩૬૫ (સુવાક્ય)	Rs. 20/-
* મંગલ પ્રાર્થના (સ્તુતિ સંગ્રહ)	Rs. 20/-
* જૈનાગમ ૧૦૦૮ પ્રશ્નોત્તર	Rs. 15/-
* અંતગડ સૂત્ર પ્રશ્નોત્તર	Rs. 15/-
* કલ્યાણ મંદિર સ્તોત્ર (અર્થ સહિત)	Rs. 15/-
* જૈન તત્ત્વ સ્વરૂપ	Rs. 15/-
* કર્મ પ્રશ્નોત્તર	Rs. 15/-
* ભગવાન મહાવીર પ્રશ્નોત્તર	Rs. 15/-
* ભક્તામર સ્તોત્ર (શબ્દાર્થ, ભાવાર્થ સહિત)	Rs. 12/-
* મહાવીર સ્તુતિ - પુચ્છિસ્સુણં	Rs. 12/-
* ચાલો પ્રતિક્રમણ કરીએ (વિધિ સહિત)	Rs. 10/-
* સ્વર તુમ્હારે ગીત હમારે	Rs. 12/-
* મહાયોગેશ્વર ઋષભદેવ	Rs. 10/-
* મંગલ સ્તુતિ	Rs. 10/-
* સ્વર સંગીત	Rs. 10/-
* સમાધિની શિક્ષા	Rs. 5/-
* સંયમ સંજીવની	Rs. 5/-
* સામાયિક સૂત્ર (અર્થ સહિત)	Rs. 5/-
* સામાયિક સૂત્ર (ENGLISH)	Rs. 5/-
* આનુપૂર્વી આરાધના (પોકેટ)	Rs. 3/-
* ભક્તામર અને સામાયિક (પોકેટ)	Rs. 3/-
* સાધુવંદના - રત્નાકર પચ્ચીશી (પોકેટ)	Rs. 3/-

પોસ્ટેજ ચાર્જ અલગ

સંપર્ક : શ્રી ઈન્દ્રપ્રસ્થનગર સ્થાનકવાસી જૈન સંઘ - રાજકોટ
૯, ઈન્દ્રપ્રસ્થનગર, હેમુગઢવી હોલ પાછળ, ન્યુ હાઉસીંગ બોર્ડ, રાજકોટ. ✆ (0281) 2227472
(M) 093289 03000 ▪ E-Mail : shasanpragati@yahoo.co.in ▪ (M) 099201 26151

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

અમૃત ક્રિયા પ્રતિક્રમણ

અતિક્રમણ ઘણા કર્યા, હવે પ્રતિક્રમણ કરો.

પ્રતિક્રમણ એટલે આત્મદર્શન કરાવનાર અરીસો.

પ્રતિક્રમણ એટલે પ્રાયશ્ચિત્તની પુનિત ગંગોત્રી.

પ્રતિક્રમણ એટલે અતિચારોનું વિસર્જન.

પ્રતિક્રમણ એટલે સાધનાનું નવનીત.

પ્રતિક્રમણ એટલે જીવનશુદ્ધિની સાધના.

પ્રતિક્રમણ એટલે ભાવરોગની રામબાણ ઔષધિ.

પ્રતિક્રમણ એટલે પરમાત્માની આજ્ઞાનું આરાધન.

પ્રતિક્રમણ એટલે આત્મઘરની સાફસૂફી.

પ્રતિક્રમણ એટલે ચારે તીર્થનું રેસ્ટહાઉસ.

પ્રતિક્રમણ શ્રાવક જીવનનો વિસામો છે.

ઉભયકાળ પ્રતિક્રમણ તીર્થંકરત્વનું કારણ છે.

પ્રતિક્રમણ એટલે પરઘરમાંથી સ્વઘરમાં પ્રવેશ.

પહેલો સામાયિક આવશ્યક - હોસ્પિટલ છે.

બીજો ચઉવીસંથો આવશ્યક - સર્જન છે.

ત્રીજો વંદના આવશ્યક - આસિસ્ટંટ ડોક્ટર છે.

ચોથો પ્રતિક્રમણ આવશ્યક - ઓપરેશનની ક્રિયા છે.

પાંચમો કાઉસગ્ગ આવશ્યક - ડ્રેસીંગ છે.

છઠ્ઠો પચ્ચક્ખાણ આવશ્યક - ટેબલેટ છે.

અતિક્રમણ ટાળે, તે પ્રતિક્રમણ.

ઉજાલા કરે આદિત્ય જીવન સુધારે સાહિત્ય

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org